ANT

Haftalık Dergi • 26 Kasım 1968 • Sayı 100 • 125 Kuruş

gençliğin isyanı

HAFTANIN NOTLARI

Siyasi cinayet

Yunanistan'ın faşist diktatörü Papadopulos'a suikast düzenlediği iddiasıyla askeri mahkeme tarafından idama mahkûm edilen Alexandros Panagulis'in affı için dünya çapında kampanya açılmıştır. Vatikan'ın Yunanistan ile diplomatik ilişkisi bulunmamasına rağmen Papa Paul cunta hükümeti nezdinde teşebbüse geçerek Panagulis'in idam edilmemesini istemiş, merkezi Paris'te bulunan Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu, Panagulis'in idama mahkûm edilişini bir «siyasi cinayet» olarak nitelenmiştir. Merkezi Roma'da bulunan sürgündeki Yunanlıların Merkez Birliği Partisi Genel Sekreteri Nikolaidis de NATO Konseyi'nin bu mahkûmiyette büyük ölçüde payı bulunduğunu belirtmiştir. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri U Thant da Panagulis'in kurtulması yolunda faaliyete geçmiştir. Yunanistan'da gizli faaliyette bulunan Yunan Direnme Komitesi, Panagulis idam edildiği takdirde derhal misilleme hareketine başlanacağını açıklamıştır. Hafta sonuna doğru gelen haberler, cuntanın, şiddetli tepkiler karşısında Panagulis'in idamına cesaret edemediğini göstermektedir.

17 kasım

Portekiz'de direniş

■ **Portekiz'in Oporto, Braga ve Viana de Castelo şehirlerindeki 1159 aydın, yeni Başbakan Caetano'ya gönderdikleri bir mektupta bugünkü rejimi kınamışlardır. Protestocular siyasi mahpusların serbest bırakılmasını, basın sansürüne son verilmesini, ezici yasaların, siyasi polis PİDE'nin ve siyasi mahkemelerin kaldırılmasını, gençlik dernekleriyle sendikaların özgür olmasını istemektedirler. Öte yandan 1961 Mayıs'ında Portekiz devletinin emniyetini sarsıcı suçlar işlediği için tutuklanan ve geçen mayısta Sao Tome adasına sürülen Dr. Mario Soares, Lizbon'a getirilerek serbest bırakılmıştır. Bu olay siyasi baskıların biraz zayıflayacağına delalet etmekte ise de, egemen sınıfların, kilisesinin ve PİDE'nin meydanı kolay kolay boş bırakacaklarına pek ihtimal verilmemektedir. Dr. Soares ve iki hukukçu, Portekiz'in demokratik esaslara dayanarak yönetilmesini istedikleri için suçlanmışlar ve sürülmüşlerdir.**

Tekzip

■ Doğru yazın Mücadele Birliği, kanuni ve açık bir kültür topluluğudur. Amblemimiz, yıldız içine yerleşmiş açık kitap içinde sıkılmış eldir. Gayesi, tarih boyunca düşman milletlerin ideolojik, siyasi, iktisadi ve psikolojik hücumlarına maruz kalarak buhran içine düşen milletimizin hayat temeli olan kültürünü muhafaza, müdafaa ve yükseltmektir. Mezkûr Yedek Subayla ilgimiz yoktur. Bütün teşekküllere bildirilerimizden göndermekteyiz. Yalnızca Ant, bildirilerimizi tehdit kabul etmektedir. Bildirilerimiz millete bağlı kuruluşlara dostluk, millet aleyhtarlarına tehdittir. Mücadele Birliği İstanbul Sancağı Bşk. Yılmaz Karaoğlu.

18 kasım

Tekel kalkıyor

■ Yüksek Planlama Kurulu'nda görüşülmeye başlanan «1969 yılı programında gelecek yıl çay ve sigara tekelinin kaldırılması öngörülmektedir. Programa göre sigara fabrikası kuracak özel sektör desteklenecek, çay fabrikaları ise «çay üretici kooperatiflerinin katılmasıyla kurulacak bir karma teşebbüs» tarafından yönetilecektir. Böylece devlet eliyle fert zengin etme amacı güden kapitalist iktidarın hem yeni «besleme»ler yaratma imkânı bulacağı, hem de yabancı sermayeye yeni yatırım sahaları açacağı anlaşılmaktadır. Piyasada son aylarda «filitreli sigara» darlığının ve karaborsanın bu yeni vurguna zemin hazırlamak üzere yaratıldığı da meydana çıkmıştır. 1969 programında ayrıca ithal yasaklarının ve sınırlamalarının da azaltılması öngörülmüştür.

Plak toplatıldı

■ **Âşık Fermani'nin «Polis» adlı plağı mahkeme kararıyla toplatılmış ve hakkında «devletin emniyet kuvvetlerini tahkir ettiği» iddiasıyla T.C. K.'nun 159. maddesine göre altı yıla kadar hapis talebiyle dâva açılmıştır.**

Orman yağması

■ Geçen yıl gerek ormancılar ve gerekse hukukçuların sert tepkisi üzerine Meclise sevkedilemeyen «Orman Kanunu Tasarısı», yeniden Millet Meclisi'ne verilmek üzere Başbakanlığa teslim edilmiştir. Tasarı, bazı değişiklikler yapılmasına rağmen, «ormanlardan saha koparmak» amacı gütmektedir. Ormancılar, tasarının son derece gizli tutulan değişikliklerini incelemek, bilimsel ve teknik yönden anayasaya aykırı olup olmadığını karara bağlamak üzere toplantıya çağırılmışlardır.

19 kasım

Ata'ya ihanet

■ **Heidelberg'te kurulan Türk Toplumcular Ocağının 10 Kasım'da Bonn Büyükelçiliğimiz önünde düzenlemek istediği «Atatürk'ü Anma Töreni»ne engel olunması üzerine Türk Toplumcular Ocağı Başkanı Metin Günday, büyükelçiliğe bir mektup yazarak 10 Kasım yas gününde büyükelçinin elçilik binasında değil, Alman Devlet Başkanı'nın düzenlediği bir av partisinde bulunduğunu bildirmiş ve elçilik binasının kordon altına aldırılması konusunda da «Biz Türk toplumcuları, 1968 yılının gerçek Atatürkçüleri olarak bu tutumunuzu Büyük Atamıza ihanet sayar, gayrimilli tutumunuzdan dolayı sizi şiddetle protesto ederiz» demiştir.**

Buğday komedisi

■ Sonora - 64 buğdayını Türkiye'ye sokan Amerika'nın Uluslar arası Kalkınma Teşkilatı Başkanı William Gaud bir açıklama yaparak «Daha verimli tohumluk, su ve gübrenin iyi kullanılması, izlenen etkili tarım politikası sayesinde Türkiye'de buğday ve pirinç üretimi iki yada üç kat artırılmıştır» demiştir. Bu hayali gelişmeyi «Yeşil İhtilal» olarak nitelendiren Gaud'un açıklamasının yayınlandığı gün Toprak Mahsulleri Ofisi'ne 300 bin tona kadar ekmeklik buğday ithal etme yetkisi verilmiştir. Amerika'nın şimdi de vatandaşla açıktan açığa alay etmekte olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, yetkililer, «Sonora» kazığı atan Amerika'dan da istedikleri şartlarla ekmeklik buğday ithal edemeyince Ortak Pazar ülkelerinden buğday talebinde bulunmuşlardır. Türkiye altı Ortak Pazar ülkesinden 300 bin ton buğday istemektedir. Maliye Bakanı Bilgehan Brüksel'de bu konuda temaslarda bulunmuştur.

20 kasım

Büyük para krizi

■ Fransız Frangının değerinin düşürüleceği ve Alman markının değerinin yükseltileceği söylentileri üzerine dünyada para piyasası allak bullak olmuş, Mark'a ve altına büyük hücum başlamıştır. Dolar, Sterlin ve Frangın değeri en düşük seviyeye inmiş, paniğin etkisini azaltmak için borsalar kapatılmış, 10 batılı ülkenin maliye bakanları Bonn'da olağanüstü bir toplantı yaparak alınacak tedbirleri görüşmüşlerdir. Alman Hükümeti diğer batılı ülkeleri korumak için ithalatı geliştirici, ihracatı daraltıcı tedbirler alacağını açıklamıştır. Palyatif tedbirlerle bu kriz ne kadar geçiştirilirse geçiştirilsin, olay esas itibariyle emperyalizmin geri tepme olayıdır. Genişleme olanakları daraldıkça emperyalist ülkeler için ihracat meselesi en önemli sorun haline gelmektedir. Dış ticaret durumu ve buna dayanarak döviz rezervleri iyi olan tek batı ülkesi Batı Almanya'dır. Sterlin ve Frank, bir dereceye kadar da Dolar, güçlü paralar olmaktan çıkmışlardır. Son devalüasyona rağmen İngiliz ekonomisi hastalıktan kurtulamamış, ihracat imkânlarını artıramamıştır. Büyük borç yükü altındadır. Bu yüzden Mark'ın revalüe edilmesi, yani değerinin yabancı paralara göre yükseltilmesi, böylece Almanya aleyhine, diğer ülkeler lehine ihracat piyasasının hareketlendirilmesi istenmektedir. Mark revalüe edilirse Almanya'nın ihracatı azalacak, marjinal firmalar ziyanına ihracat yapmağa dayanamazlarsa piyasadan çekilecek, kısmi işsizlik olacaktır. Buna karşılık Sterlin, Frank ve Dolar geçici olarak ferahlayacaktır. Revalüasyon tedbirleri alınmayacak olursa, Frank zorunlu olarak devalüe edilecek, Sterlin değer kaybedecek, Birleşik Amerika'da da seçim sonrası dolar da bir operasyona tâbi tutulacaktır. Alman markı revalüe edildiği takdirde Türkiye'ye Almanya'dan ithal edilen malların fiyatları, bu arada montaj sanayii mamullerinin fiyatları yükselecektir. Yeterli ithalat yapılamayacak, dış krediler zorlaşacak, işsizlik artarken Almanya'ya işçi göndermek imkânsızlaşacak, hattâ Almanya'da çalışmakta olan Türk işçileri de geri dönecektir. Böylece Batı kapitalizmiyle şartlandırılmış olan Türkiye bu büyük para krizinden büyük zarar görecek ve Türkiye seçim yılına büyük bir ekonomik bunalım içinde girecektir. Nitekim daha şimdiden Türkiye'de devalüasyon söylentileri had safhaya çıkmıştır. Piyasanın kredi sıkıntısı içinde bunalmasına paralel olarak protesto edilen tüccar ve işadamlarının sayısı bugüne kadar rastlanmamış rakamlara ulaşmıştır. Resmi bültenlere bakılırsa tedavüldeki banknot miktarı kasım ayının ikinci yarısında 10 Milyar Lirayı aşmıştır. Yedi gün içinde 366 milyon 411 bin 577 liralık artış, Türkiye'de ekonomik çıkmazın en kesin kanıtlarından biridir.

Gaziantep'te polis terörü

Gaziantep Emniyet Müdürü'nün suçsuz bir şahsı öldürmesi üzerine halkın galeyana gelerek hükümet konağına yürümesiyle başlayan olaylardan sonra şehre 150 polis gönderilmiş ve 34 kişi «tahrikçi» olarak tutuklanmıştır. Olayın asıl tahrikçileri resmi yöneticiler olduğu halde, polis özellikle TİP'lileri sorumlu tutmağa kalkışmaktadır. TİP Gaziantep Merkez İlçe Yönetim Kurulu dergimize gönderdiği telgrafta olayın yıllardır devam eden polis baskınına halkın tahriksiz tepkisinden başka bir şey olmadığı ve emniyette masum insanlara partili olduklarından dolayı işkence edildiği belirtilmektedir. Öte yandan Adapazarı YSE Müdürlüğü işçilerinden Rasim Tokat'ın işinin başında çalışırken Emniyet Müdürü Şükrü Balcı tarafından keyfi olarak dövülmesi üzerine bildiri yayınlayan Yol İş Sendikası Başkanı Bekir Yenigün keyfi olarak vatandaş döven emniyet mensuplarının görevden atılmalarını istemiştir.

21 kasım

Faşist yönetmelik

İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu'nun yürürlüğe giren yeni yönetmeliğinin tamamen anayasaya aykırı olduğu meydana çıkmıştır. Yönetmeliğe göre üniversite öğrencisinin sosyal ve ekonomik yaşamı tamamen kısıtlanmakta ve siyasal görüşlerin geliştirilmesi engellenmektedir. Okulda fikir kulübü kuran 10 öğrenci okuldan bir ay uzaklaştırılmış, Fikir Kulübü Başkanı İbrahim Kaypakkaya 6. Filo'ya karşı bildiri yayınladığı için okuldan kovulmuştur. Ayrıca, 10 Kasım'da Atatürk'ün anti-emperyalist kişiliğini ortaya koyan bir bildiri yayınladıkları için Fikir Kulübü'nün yetmiş üyesi sorguya çekilmişlerdir. Bunun üzerine Kaypakkaya bir «son ikaz» bildirisi yayınlayarak yöneticileri protesto etmiştir. Bildiride «öğretmen kıyımcısı» olarak bilinen bir müfettişin okul müdürlüğüne getirildiği belirtilmektedir.

Tanklar değişiyor

Londra'da yayınlanan The Times Gazetesi'nde «Türk tankları Pakistan'a» başlığı ile yer alan bir habere göre, «Türkiye geçenlerde Amerika'dan çok daha yeni savaş materyeli aldığı için elindeki eski 200 Patton tankını Pakistana verecektir. Amerika Türkiye'ye yeni M - 48 tankları vermiştir. Eski M - 47' leri Türkiye'nin başka bir memlekete verebilmesi için Türkiye ile Amerika arasında görüşmeler yapılmaktadır. Bugün yarın bu konuda bir anlaşma imzalanacaktır.»

22 kasım

Keban'da grev

Keban'da çalışan işçilerin toplu iş sözleşmesi müzakerelerinden olumlu sonuç alınamadığı için Yapı İş Sendikası greve gitmiştir. Yapı İş Sendikası ile YMSİ - İŞ Sendikası mensuplarının katıldığı ikinci grev oylamasında 1052 kişi «greve evet» demiştir.

Senato uyarıldı

İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyeleri Sendikası ve Hukuk Fakültesi Öğretim Üyeleri ile yardımcıları ayrı ayrı bildiriler yayınlayarak reform isteklerini hâlâ bir sonuca bağlamayan Üniversite Senatosu'nu uyarmışlardır. İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyeleri Sendikası bildirisinde, Senato'nun reformla ilgili kanun teklifinin Meclis'e sunuluşunun daha fazla geciktirilmesi halinde, yaklaşan bütçe çalışmaları ve genel seçimler yüzünden reform tasarılarının kanunlaşmasının imkânsız hale geleceği ifade edilmektedir.

Nezarete alındı

İran'da sekiz öğrenci liderinin idam talebiyle yargılanmasını protesto için bildiri yayınlayan İran Öğrenci Derneği Başkanı Hamit Yakup emniyet tarafından nezarete alınmıştır. Emniyetin Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde öğrenci olan Hamit Yakup'u sınırdışı edeceği bildirilmektedir. Hamit Yakup İran'a gönderildiği takdirde hayatının tehlikeye düşeceğini bilen arkadaşları bunu önlemek için teşebbüslere girişmişlerdir.

23 kasım

Öğrenci direnişi

Üniversiteye giremeyen öğrencilerin direniş hareketleri devam etmektedir. Ellerinde «Gece öğretimi istiyoruz, suçumuz okumak mıdır? Anayasa uygulanmıyor» yazılı dövizler olduğu halde Karaköy Köprüsü üzerinde trafiği tıkayan öğrenciler son teşebbüslerinden de bir sonuç alamazlarsa Ankara'ya kadar yürüyüşe geçeceklerdir.

ANT beraat etti

ANT aleyhine açılan ceza dâvalarından biri beraatla sonuçlanmıştır. Doğan Özgüden'in Yunanistan'da Kral'ın devrilmesi üzerine yazdığı «Oyun Açığa Çıktı» başlıklı yazıda hükümete hakaret edildiği iddiasıyla açılan dâvanın Dördüncü Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki son duruşmasında Cumhuriyet Savcısı Necdet Yalkut da, Özgüden'in savunmasında bilirkişi Prof. Sulhi Dönmezer'in iddialarının çürütüldüğünü kabul etmiş ve mahkûmiyeti gerektirecek bir durum bulunmadığını bildirmiştir. Bunun üzerine 4. Ağır Ceza Mahkemesi, bir üyenin muhalefetine karşılık çoğunlukla Özgüden'in ve o sayıdaki sorumlu Müdür Yaşar Uçar'ın bu yazıdan beraatlerine karar vermiştir. Öte yandan Emin Türk Eliçin'in 1965 yılında Eylem Dergisi'nde yayınlanan bir yazıdan dolayı derginin sorumlu müdürü Ömür Candaş aleyhine «komünizm propagandası» yaptığı iddiasıyla açılan dâva da 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde beraatla sonuçlanmıştır.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Gençliğe düşen görev

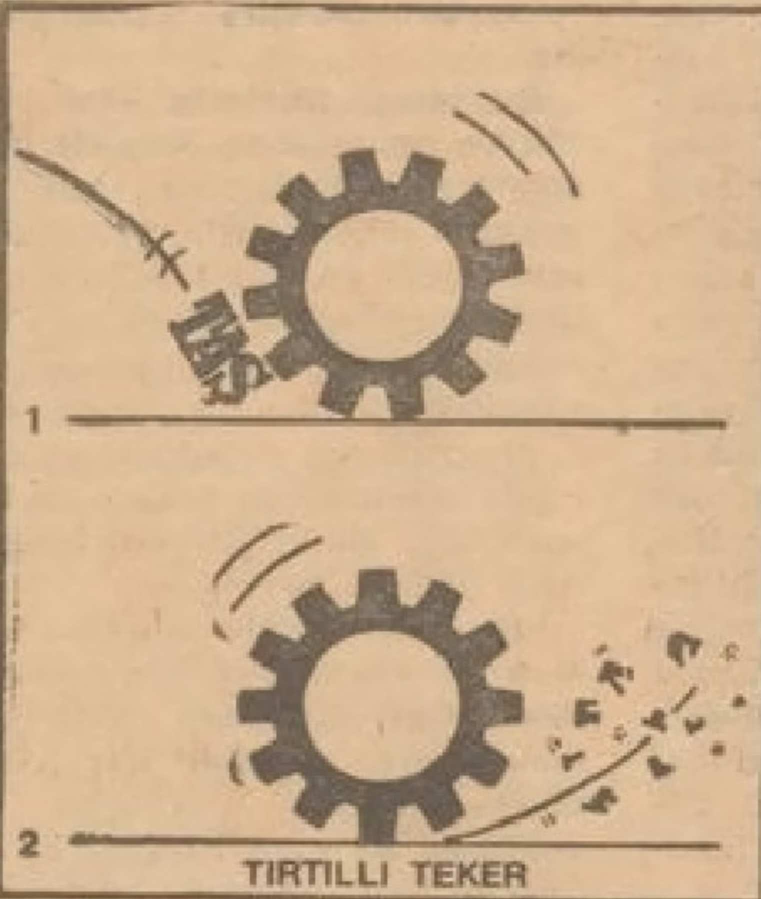
SON aylarda sosyalistler arasında iyice belirgin hale gelen görüş ayrılıkları ve günlük gazetelerde tefrika konusu olan çekişmeler, karşı güçlerin sosyalist harekete karşı hazırladıkları komploların zamanında görülüp değerlendirilmesini imkânsızlaştırmıştır. Oysa, iç sayfalarımızda ayrıntılı şekilde okuyacağımız gibi, «tehlikeli hafta» diye adlandırılan zaman parçası içinde Amerika ile yerli işbirlikçileri tarafından Türkiye'deki anti-emperyalist ve sosyalist güçlerin tasfiyesini, hiç değilse etki gücünün azaltılmasını öngören bir takım gerçekten tehlikeli kombinezonlara girişilmiştir. Bu kombinezonlardan en önemlisi, şüphesiz, Brüksel'de yapılan NATO Bakanlar Konseyi toplantısıdır. Orta Avrupa'daki blok içi olayları bahane eden emperyalist ülkeler yoğun bir propaganda kampanyası sonunda NATO'nun daha güçlü hale getirilmesini, hattâ bir süreden beri bu örgüte karşı olduğunu bildiren Fransa'nın dahi NATO'yu hararetle desteklemesini sağlamışlardır. Bu arada Amerika'nın dümensuyundaki AP iktidarı da, daha güçlü bir NATO'ya daha fazla angaje olmayı Amerika'ya sadakatinin gereği saymış ve silahlanma yarışına katılmayı kabul etmiştir. Türkiye'nin NATO ile bağlarının güçlendirilmesine karşı ana muhalefet partisi CHP'den herhangi bir itiraz vaki olmadığı gibi, iç çekişmeler içinde bulunan sol cepheden de herhangi bir protesto sesi yükselmemiştir.

DİĞER iki önemli gelişme de Birleşik Amerika'nın gezici büyükelçisi George McGhee'nin Türkiye'ye yaptığı olağanüstü ziyaret ve yıllanmış CIA ajanı Robert Komer'in Birleşik Amerika Büyükelçisi olarak Ankara'ya gelişidir. Türkiye'ye Amerikan yardımını ilk defa sokan ve Türk politikacılarını yakından tanıyan McGhee'nin Ankara'yı ziyareti sırasında gerek AP Lideri Demirel'den gerekse CHP Lideri İnönü'den, Türkiye'de Amerikan aleyhtarı akımın ve sosyalist hareketin güçlendirilmeyeceğine dair teminat aldığı söylenmektedir. Tam McGhee'nin Türkiye'yi ziyareti sırasında bir yandan iktidarın, bir yandan da İnönü'nün gençlik hareketlerine karşı takındıkları olumsuz tavır, McGhee'ye verilmiş bir garanti niteliğindedir. CHP'li gençlere «Sakın marksistlerle işbirliği yapmayın» nasihatlarında bulunan İnönü, muhayyel bir darbe ihtimalini ileri sürerek «rejim tehlikede» bahanesiyle devrimci gençleri anti-emperyalist ve sosyalist eylemden alıkoymak, hiç değilse CHP'nin kontrolu dışında gelişen bu tip hareketleri kırdırmak hesabındadır. Aslında iktidara gelen siyasi partiler Amerikan emperyalizminin çıkarlarına hizmet ettikleri s/irece Türkiye'de bir faşist darbenin söz konusu olamayacağı âşikârdır. Amerika ise, 1969'da tek başına iktidara gelebilecek bir AP'den yada onunla koalisyona gidecek bir CHP'den kendi çıkarlarını korumak garantisini almıştır.

BU oyunlar karşısında sol cephe ne yapacaktır? Bu gaflet uykusu devam edecek midir? Anti-emperyalist ve sosyalist hareketin itici gücünü teşkil eden gençlik daha ne kadar yalnız bırakılacak, Amerikancı güçlerin gençlik hareketini parçalamasına, kırdırmasına daha ne kadar göz yumulacaktır? Bu konuda büyük sorumluluk şüphesiz Türkiye'nin tek sosyalist partisi olan TİP'e düşmektedir. TİP Merkez Yürütme Kurulu'nun bildirisinde yer alan gençlikle ilgili ifade uzun zamandan beri gençliği ihmal eden sosyalist örgüt için olumlu bir aşamadır. Ancak olaylar o kadar hızlı gelişmekte ve mücadele o kadar günü gününe verilmektedir ki, gençlik sorununun çözümünü uzun vadeli bir program çalışmasından beklemek, devrimci gençliğin destek ihtiyacına yeterli bir cevap olmayacaktır. Kaldı ki, çeşitli çalkantılar içinde bulunan sosyalist örgütün devrimci gençleri tümüyle kendisine bağlaması da çok zayıf bir ihtimal olarak görünmektedir. Bu durumda sosyalist ve anti-emperyalist gençlik kendi göbeğini kendi kesmek, temelde ana sosyalist örgüte yandaş olmakla beraber, eylemde her türlü tutucu müdahalelerden uzak bağımsız bir demokratik güç olmak, hattâ bu hüviyetiyle ana sosyalist örgütü zaman zaman etkilemek, eyleme geçirmek yükümlülüğü ile karşı karşıyadır.

GÖZ GÖRE

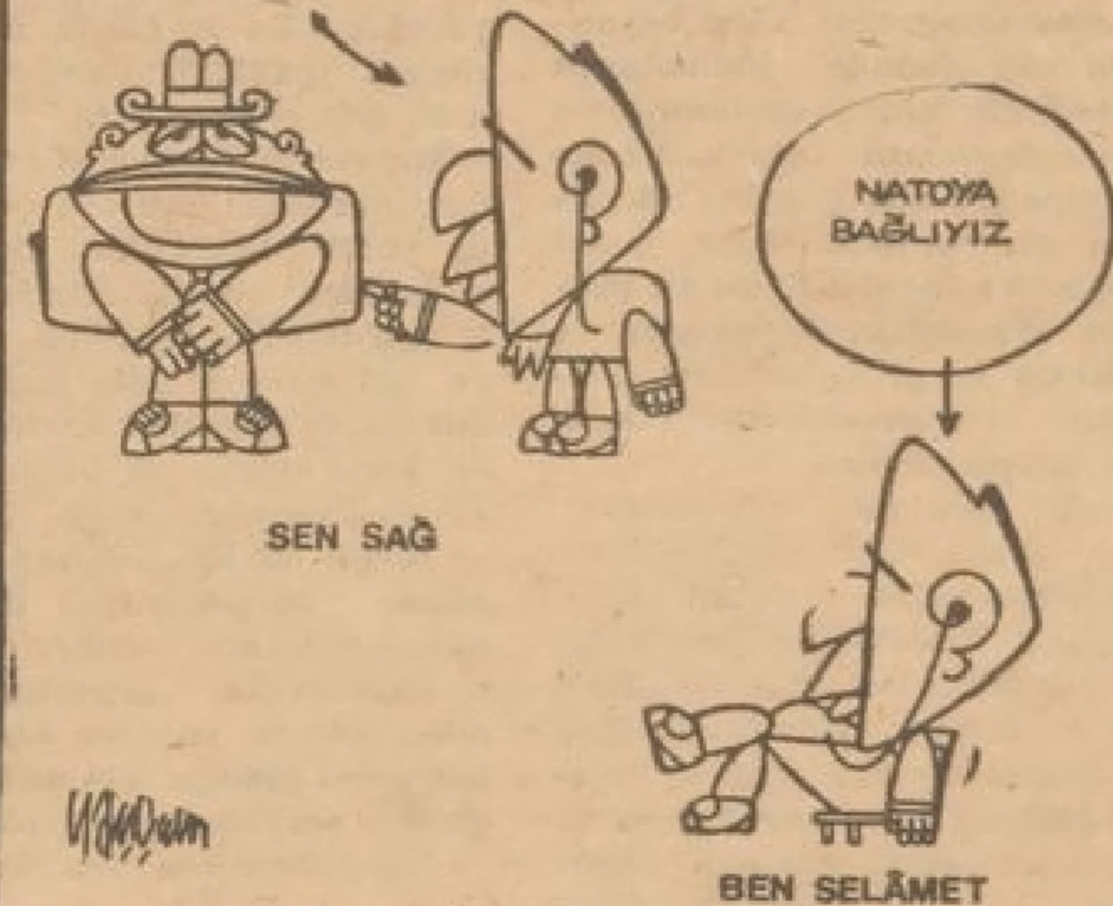
YALÇIN ÇETİN

"ALNIMIN KARA YAZISI"

ŞADİ ALKILIÇ YİNE HAPİSTE...

Yazdığı bir yarışma yazısından dolayı 1962 yılından beri mahkemelerde ve hapishanelerde süründürülen çilekeş sosyalist Şadi Alkılıç, mahkûmiyetinin bir ay önce Yargıtay Ceza Daireleri Genel Kurulu'nda kesinleşmesi üzerine geçen cuma günü yeniden yakalanarak kalan dört yıllık mahkûmiyetini çekmek üzere Toptaşı Cezaevi'ne gönderilmiştir.

Bilindiği gibi Alkılıç, 1962 yılında Cumhuriyet Gazetesi'ne yazdığı «Kurtuluş Yolu Sosyalizmdir» başlıklı yazıdan dolayı yazı işleri müdürü Kayhan Sağlamer ile birlikte tutuklanarak adliyeye verilmişti. 3. Ağır Ceza Mahkemesi 29 Şubat 1964 tarihinde Alkılıç'ı beraat ettirmişse de, karar Yargıtay Birinci Ceza Dairesi'nce, yargıçların takdir hakkını, özgürlüklerini sınırlayan ve Alkılıç'ı ille de mahkûm ettirmek isteyen bir ifadeyle bozulmuştur. Bu bozma kararı 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin yürekli yargıçlarından gereken cevabı almış, mahkeme heyeti Yargıtay'ın baskısından dolayı dâvadan çekilmiştir. Bundan sonra dâvaya 5. Ağır Ceza Mahkemesi bakmış ve o da yazıda suç görmeyerek Alkılıç'ı beraat ettirmiştir. Ancak Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nin de kararını bozarak mahkûmiyette israr etmiştir. Bu durum karşısında . Ağır Ceza Mahkemesi karara uymak zorunda kalmış ve Alkılıç Yargıtay kararıyla «komünizm propagandası»ndan mahkûm olmuştur. Ancak bu kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 4. Ceza Dairesi suçun propaganda değil, «övme» olduğuna karar vermiş ve Alkılıç'ın cezasını 1,5 yıla indirmiştir. O sırada Alkılıç esasen tutuklu olarak iki yıl hapiste yattığı için otomatikman salıverilmiştir. Ama Yargıtay savcıları Alkılıç'ı ille de mahkûm ettirmek istedikleri için bu karara Genel Kurul nezdinde itirazda bulunmuşlardır. Genel Kurul da, 14 üyenin muhalefetine karşılık 19 üyesinin oyu ile Alkılıç'ın «kom/inizm propagandası» yaptığına hükmetmiş ve cezasını yeniden 6,5 yıla çıkartmıştır.

Alkılıç şimdi yine demir parmaklıklar arkasındadır. Meşruten tahliye edilebilmesi için dahi daha en azından iki yıl hapishanede yatması gerekmektedir.

Alkılıç'ın mahkûmiyeti defalarca belirttiğimiz gibi, adalet hesabına bir utanç belgesi olarak kalacaktır.

Alkılıç'ın mahkûmiyetine karşı daha şimdiden yurt dışında da tepki başlamıştır. Nitekim Londra'daki Kardaş

TİP'TE PROGRAM DEĞİŞİKLİĞİ VE ÇETİN ALTAN'IN IHRACI...

TÜRKİYE İşçi Partisi'nin kongre sonrası çalkantıları devam etmektedir. Sadece üst kademeler değil, partinin alt kademelerinde de son çatışmaların yarattığı şaşkınlık ve kararsızlık tam anlamıyla hissedilmekte, üyelerde partinin geleceği bakımından büyük bir endişenin hakim bulunduğu gözlerden kaçmamaktadır.

Bu tereddütlü ortam içinde geçen haftanın iki önemli gelişmesi, partinin yeni seçilen merkez yöneticilerinin son anlaşmazlıklar konusunda görüşlerini açıklayarak yeni bir çözüm yolu aramağa çalışması, bunun yanında da, başta Aybar olmak üzere parti yöneticilerine seviyesizce saldırılarına devam eden İstanbul Milletvekili Çetin Altan hakkında «kesin ihraç» istenmesi olmuştur.

Merkez Yürütme Kurulu Ankara'da geçen hafta başında yaptığı iki günlük toplantıdan sonra yayınladığı bildiride Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu iç ve dış tehlikeleri sıralamakta ve TİP'teki son kaynaşmaları bu tehlikeler muvacehesinde değerlendirerek şu endişeyi ileri sürmektedir: **«Hal böyle iken TİP'in Büyük Kongresi'nden önce başlayan ve parti içinden ve dışından devam ettirilen, partimizin birlik ve beraberliğine yöneltilmiş bulunan bir takım olumsuz olaylar cereyan etmektedir.»**

Aybar'ın görüşlerine karşı çıkanları topyekûn **«parti birlik ve beraberliğine yöneltilmiş olumsuz»** davranışlarda bulunmakla suçlandırmak gibi gerçekten ölçüsüz ve haksız bir ifade taşıyan bu paragraftan sonra partinin üst kademesinde beliren görüş ayrılığı özetle şöyle ortaya konulmaktadır:

«Söz konusu olaylar, yüzeydeki görünüşü ile, partimizin üst kademelerinde vazife almış bazı arkadaşlar arasında Türkiye'de uygulanacak sosyalizm üzerinde bir görüş ayrılığı biçiminde belirmişti. Hatırlanacağı üzere mesele genel başkanımızın Türkiye sosyalizminin hürriyetçi niteliği üzerinde yaptığı konuşmalar sonunda patlak vermiş ve karşı görüş sahipleri sosyalizmin özü itibariyle esasen hürriyetçi olması hasebiyle bu hususun ayrıca belirtilmesine lüzum olmadığını ifade etmişlerdi. Giderek bu görüş ayrılığı sosyalizmde üst yapı müesseselerinin mahalli ve milli karakterleriyle alt yapıyı etkilemesi meselesine gelmiştir.»

Oysa, anlaşmazlık konusunun sadece bundan ibaret olmadığı, genel başkanın yetkili organlara danışmadan ve karar almadan parti adına görüş açıklamasının, giderek partide **«kişisel yönetim»**e yol açılmasının da tenkit konusu olduğu bilinmektedir. Bildiride ise bu konuya hiç değinilmemiş ve **«Büyük Kongre bu fikri mücadelede genel başkanımızın ortaya attığı tezi benimsemiş ve onaylamıştır»** denilerek Aybar'ın görüşlerinin kesin zaferi ilan edilmiştir.

Merkez Yürütme Kurulu'nun bu açıklaması, kongre tafsilatını en ince teferruatına kadar bilmeyen parti çevrelerinde tereddütle karşılanmıştır. Zira değil dışarıdaki sosyalistler, kongre delegesi olanlar dahi Büyük Kongre'de Aybar'ı tamamen haklı çıkartan böyle bir onaylamanın nasıl ve ne zaman yapıldığının farkında değildir.

Ne var ki, gerçekten Aybar'ın görüşlerini aynen dile getiren iki sayfalık bir teklif kongrenin son günü Teklifler Komisyonu'nun raporu içinde süratle okunmuş ve üzerinde hiçbir tartışma yapılmadan Başkan Çetin Altan'ın Erozan'vari bir oylamasıyla ve kaşla göz arasında kongreden geçmiştir. Seçim heyecanı içinde bulunan delegelerden çoğu süratle okunan raporun ne olduğunu dahi anlayamamış, Kongre başkanı ile komisyon sözcüsü de, bunun Aybar'ın görüşlerini onaylayan bir tasarı olduğunu delegelere hatırlatmamıştır. Bir kaç delege rapor üzerinde tartışma açılmasını istemişse de Başkan Çetin Altan onlara da söz vermemiş, tıpkı gençlik sorunu gibi, bu konunun da tartışılmasını 2,5 saatlik yemek tatiline feda etmiştir. Sonra da aynı Çetin Altan, Akşam'da yazdığı yazılarda Aybar'ı suçlamak için kongrede çevrilen dolaplardan söz edebilmektedir. Oysa bu konuda başlıca suçlu Çetin Altan'ın kendisidir!

Merkez Yürütme Kurulu bildirisinde Aybar'ın görüşlerinin zaferi ilan edildikten sonra Sadun Aren ve arkadaşlarının bundan sonraki tutumları ile ilgili şu temenniler ileri sürülmektedir:

«Partinin eylem içinde olumlu sonuçlar alabilmesi için fikir tartışmalarının yetkili organlarda karara bağlandıktan sonra son bulması, hem sosyalist ahlâkın, hem de tüzüğümüzün bir hükmüdür. Bundan dolayı Türkiye sosyalizmi üzerinde açılmış bulunan tartışmaların Büyük Kongre kararından sonra durması gerekmektedir. Beşli önergeye imza koymuş arkadaşlarımızın muhalefetlerini ancak kurullarda ve somut meseleler üzerinde yapacakları hususunda kongrede vâki beyanlarını göz önünde bulunduran Merkez Yürütme Kurulumuz, bu arkadaşlarımızın gerek Meclis içi çalışmalarda, gerekse Meclis dışı parti çalışmalarında parti birliğini ve beraberliğini ve partililer arasındaki dayanışma ve karşılıklı sevgi ve saygıyı bozmadan yürüteceklerine inanmak istemektedir.»

MEHMET ALİ AYBAR
— Programın geliştirilmesini kabul etti —

Beşli önerge sahiplerinin, kongredeki vâki beyanlarıyla kendilerini parti disiplini içinde çalışmak taahhüdüne bağladıkları muhakkaktır. Ancak fikir tartışmalarının Büyük Kongre'de alelacele ve hiç görüşülmeden alınmış bir kararla bıçak gibi kesileceğini sanmak aşırı iyimserliktir. Tartışmalar, parti birlik ve beraberliğini bozmamak şartıyla, sadece kurullarda ve somut meseleler üzerinde sürdürülmekle kalmayacak, hele Büyük Kongre'deki karşılıklı açıklamalardan sonra bütün teşkilâtta enine boyuna sürdürülecek, Aybar'a karşı olanlar da zaman zaman üyelere kendi görüşlerini açıklamak zorunda kalabileceklerdir. Bu bakımdan, Merkez Yürütme Kurulu'nun şüphesiz parti bütünlüğünü korumak endişesiyle yaptığı yukarıdaki açıklamanın parti içinde bir **«tahammülsüzlük ve baskı»** gerekçesi olmayacağına da Aybar'la aynı görüşleri paylaşmayanlar inanmak istemektedirler.

Merkez Yürütme Kurulu bildirisinin daha sonraki bölümünde parti tüzüğünün **«karakter ve amaç»** maddelerindeki ilkelerden hareket edilerek, **«Türkiye İşçi Partisi, milli bağımsızlığımıza ve sosyalist hareket içinde parti olarak da bağımsızlığına kıskançlıkla bağlı, Türkiye'ye özgü tarihi şartları göz önünde bulundurarak üst yapı müesseselerinin mahalli ve milli karakterini değerlendirerek mücadelesini yürüten bir sosyalist parti olduğu için de bize özgü bir sosyalizmin, yani Türkiye sosyalizminin tek temsilcisi ve savunucusudur»** denilmektedir.

Bu temel ilkelerin hem tüzük ve programda, hem de şimdiye kadar toplanmış bulunan kongre kararlarında kesin olarak tesbit ve tescil edildiği belirtildikten sonra Merkez Yürütme Kurulu, önemli bir aşama yaparak eksik ve yetersiz parti programının geliştirilmesi yolunda olumlu bir teklif getirmektedir. Bildirinin bu teklifle ilgili bölümü şöyledir:

«Bu temel ilkeler mahfuz kalmak ve Türkiye'ye özgü sosyalizm doğrultusunda geliştirilmek üzere, özellikle üst yapı müesseselerinin özelliğini ve bunların alt yapı üzerindeki etkilerini, alt yapının üst yapı üzerindeki etki ve tepkilerini somut olarak bilimsel açıdan tesbit ve değerlendirmek için ve temel reformların gerçekleştirilmesi biçim ve yollarının da bilimin verdiği imkânlar içinde daha somut bir şekilde aydınlığa kavuşturulması amacı ile, dil ve ifade bakımlarından daha kolaylıkla anlaşılabilmesini de göz önünde tutarak programımızın geliştirilmesi öngörülmüştür. Ayrıca, gençlik sorunu gibi bugün Türkiye'mizin devrimci ortamında son derece önemli bir konu olan gençlik sorununa bilimsel açıdan çözüm

Derneği Başkanı Selma Ashworth, International Amnesty'ye yeniden başvurduğunu açıklamış, ayrıca özel İngiliz televizyonunun, BBC'nin, Observer ve Daily Mail gibi önemli gazetelerin de kampanya açarak kendisine yardım edeceklerini söylemiştir. Amnesty'nin gönüllüleri, Londra'daki Türkiye Büyükelçiliği'nin önüne giderek beyanname dağıtacaklar ve orada üç gün üç gece yatacaklardır. Bu da sonuç vermezse, son çare olarak açlık grevi yapacaklardır.

Alkılıç, çektiği bütün meşakkate rağmen cezaevine hiç sarsılmadan, başı yukarıda girmiştir. Kendisi, bir dâva uğruna hayatını dahi hiçe sayan insanların inanç bütünlüğü ile çile doldurmağa devam edecektir.

Alkılıç'ın yeniden demir parmaklıklar arkasına atıldığı şu günlerde kendisinin bir süre ANT'ta yayınlanan veda mektubundan şu satırları bir kere daha hatırlamak Türk sosyalistleri için görevdir:

«En büyük kederim, dünyada ve Türkiye'de sosyalistler arasında çıkan çekişmelerdir. Beni bundan çok hiçbir şey kahredemez. Türkiye sosyalistleri birleşmeye, toplanmaya mecburdurlar. Öbür yollar çıkmaz sokaktır.»

Halkı dinlemek

Yaşar Kemal

Bu ne birincisi, ne de sonuncusudur. dın dedikleri kişiler halka çoğu zaman oyun etmiştir, edecektir. Ortada bir telâş, bir telâş.. Ferman okunmuyor tozdan dumandan. Herkes birbirine soruyor: Ne olacak, ne olacak? Bundan sonra ne olacak? Ne için yaptılar bunu? Sırası mı? Tam bu sıralarda, yeni gelişen bir partiye bu yapılır mıydı? Çok kötü, çok kötü... Acaba kim haklı? Canım olur mu? Bu adamlar deli mi? Niçin yaptılar?

Bir dedikodu rüzgârı Ankara, İstanbul şehirlerinin üstünde... Amanın bre! Yer yerinden oynuyor. Kıyamet kopuyor. Herkes sonsuz bir lâf şehvetinde. Konuşuyorlar, konuşuyorlar, yakınıyorlar..

Ne oluyor, ne oluyor? Hiç bir şey olmuyor kardeşler. Ama hiç bir şey olmuyor kardeşler. Size bir şey söyleyim mi, Türk aydınında gene lâf şehveti nöbeti başladı. Bu zamanlar, Türk halkının dönemeci döndüğü andır. İşte onun için lâf şehvetine vurduk... Yakında ortaklık durulacak ve ortada fol ve yumurta olmadığı anlaşılacak.

Bu hastalığımız, bencillik hastalığımız, halkın en kutsal, insan soyunun en kutsal davası üstünde oynadığımız sözüm ona aydın havası oyunu ne zaman bitecek? Halk, ağzımıza şamarı çekip, durun bre dediği, diyebildiği an bitecek. Bana öyle geliyor ki, İşçi Partisi Büyük Kongresinde bunu gördüm, halkın bu sözü söyliyebileceği zaman çok uzak değil. Bana öyle geliyor ki çok yakın bir zamanda halk, oturun yerinize ve hizaya gelin efendiler, diyecek. Belki de bu son telâş ondandır. Halkın dirildiğinden, işe el koymasından geliyordur. Bu telaşımız, bu büyük kaynaşmamız belki de bundandır. Büyük bir oyunu yitirmemizin telâşıdır.

Az gelişmiş memleketin az gelişmiş aydını insan gibi insan değildir. İnsandan ayrı, yarı tanrı bir yaratıktır. Yani bunlar kendini yarı tanrı sayan yaratıklardır. Ben bunu böylece gördüm. Korkaktır, bencildir, yarı tanrıdır. Halkın üstündedir, memleketin, davanın üstündedir. Onun kutsal varlığı olmazsa hiç bir şey olmaz. Bu alçak gönüllü olmayan yarı tanrı aydını halk yerine oturtacaktır. Bundan şüphemiz olmasın.

Az gelişmiş aydınlara bu kötülüğü kitap etmiyor. Bizim aydınımız neden yaratıcı değil? Çok kitap okuduğu için değil. Birincisi çok kitap okuyamadığı için... Az kitap okuyup, çok ezberlediği, çok az düşündüğü için.. Elbette kitabın, iyi okunmuş kitabın insanın kafasını yapmakta, kişiliğini geliştirmekte büyük bir payı var. Ama insanın kişiliğini hayat geliştirir. Halkın büyük yaratıcılığı geliştirir. Hayatı, halkı iyi bilen, hayatla halkla birlikte yaratan kişiler bir bakın ne kadar alçak gönüllü insanlardır. Hayat bütün yaratmasını alçak gönüllü, olağan yapar. Yağdan kıl çekercesine yapar.

Bir gençlik gördüm. Bir kısmı ezberci aydınlara benziyordu. Halbuki onların gözlerinin önünde vakur ve alçak gönüllü, çifte kavrulmuş hakim bir Anadolu insanı kaynaşıyordu. Çaresizliğini, sınırlılığını bilen. Hakkını aramak imkanı verildiği zaman hiç aldanmayan... Bu genç kafalar kitabın sınırlılığından, hayatın, halkın sonsuz yaratıcılığına varmak yolunu bulmak için bütün imkanlara sahiptirler. Ama gelin görün ki... Bir şeyi hiç sevmiyorum... Bir kısım kendini aydın sayan çürümüş alçak iftira ediyor. Sanki biz onlara kitap okumayın diyormuşuz gibi... Aklı başında hangi insan kitap okumayın der... Bir de, en çok da yalan karıştırıyor ortalığı... İyi kitapları iyi okuyarak hayatın ve halkın sonsuz yaratıcılığına... Klişecilikten, tıpatıpçılıktan, doğmacılıktan domuzdan korkar gibi korkmak.. Ezbercilikten ejderhadan kaçar gibi kaçmak.. Genç adamın, genç aydının bizden daha büyük bir talihi var, onlar bizden daha çok halkın ve hayatın içindeler.. Bunun kadrini bildiklerinde kendilerini kurtarırlar. Kimseye bir şey olmaz. Bu insanoğlunun en büyük kavgasına hiç bir şey olmaz. Yıkan kendisini yıkar. Halka hiç bir şey olmaz.. Genç aydın, genç adam her şeyden daha çok halkın ve hayatın sesini dinlesin. Gözü dönmüş tıpatıpçılığın sesini değil.. O zaman insanoğlunun bu en büyük kavgasına daha büyük yardım yapabilir. Daha mutlu olur. Çürümüş aydın kuşağından, yaratıcılığını yitirmiş az gelişmiş kafadan daha çabuk kopar.

Daha çok sözüm var, genç adam üstüne söylenecek. Çürümüş bir aydın kuşağı üstüne söylenecek.. Şimdilik genç arkadaşlarından bir şey istiyorum: Türkiye İşçi Partisi Üçüncü Büyük Kongresini unutmayalım. O, silkinip ayağa kalkmış halkın bize küçücük bir tokadıydı. Üçüncü büyük kongreyi yaşayan gençler bu kongrenin üstünde durup inceden inceye düşünelim. İlerde, bu kavganın sağlığı için bize çok gerekliği olacak. Belki de çok insanın sağlıklı yolunu çizecek.

Ne oluyor, ne oluyor? Hiç üzülmeyin hiç bir şey olmuyor. Oluyorsa da çok güzel şeyler oluyor. Üzülmeyin canım. Halk kendi davasına sahip çıkıyor.

ÇETİN ALTAN
— İhracı istendi —

getirmek, nihayet programımızda gereği kadar işlenip açıklığa kavuşturulmamış bulunan; örneğin şehirleşme problemi gibi, konut problemi gibi sorunları enine boyuna bilim ışığında açıklığa kavuşturmak maksadı ile Merkez Yürütme Kurulu, Genel Yönetim Kurulu'na program üzerinde yukarıda belirtilen çalışmaları yapmakla görevli bir bilim komisyonunun kurulmasını teklif etmeyi kararlaştırmıştır.»

Programı değiştirmek ve partide çatışan çeşitli görüşlerin sentezini sağlamak üzere bir bilim kurulu teşkili; dergimizin geçen sayısında açıklanan «Üçüncü Yol» önerisine uygun bir girişimdir. Bilim Kurulu'nun nasıl ve kimlerden teşkil edileceği, çeşitli görüşlerin temsilcilerinin kurula alınıp alınmayacağı, çalışmaların ne şekilde yürütüleceği ve genel başkanın kongre kararlarıyla partiye mal olduğu söylenen görüşlerinin bilim adamlarını bu program çalışmalarında bağlayıp bağlamayacağı ancak Genel Yönetim Kurulu'nun yapacağı ilk toplantıda belli olacaktır. Ancak bu hususlar açıkça anlaşıldıktan sonradır ki; sosyalist bilim adamlarının bu program çalışmalarına katılıp katılamayacakları, çalışmalardan yararlı sonuç alınıp alınamayacağı anlaşılabilecektir.

TİP içindeki diğer önemli gelişme ise, İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın Merkez Yürütme Kurulu tarafından «kesin ihraç» talebiyle Genel Yönetim Kurulu'na sevkedilmesi olmuştur. Aslında bu ihraç istemi, hiç kimse için sürpriz teşkil etmemiştir. Çünkü Çetin Altan, kongre sonrası yazılarında fikir tartışması seviyesinin çok altına düşerek Türkiye'nin tek sosyalist örgütünü parçalayıcı provokasyonlara girişmiştir. Başta Aybar olmak üzere partinin bütün yöneticilerini galiz kelimelerle suçlayan Altan'ın haysiyet divanına sevkedilmemesi, genel başkanı ve çalışma arkadaşlarını, kendilerine yöneltilen ithamları ve yakıştırılan çirkin sıfatları kabullenmiş duruma düşürecekti. Üstelik, bu kadar disiplinsiz davranan bir kişinin takipsiz bırakılması parti içinde başka disiplinsiz davranışlar için örnek olacak ve teşkilat tam bir anarşiye sürüklenecekti...

Çetin Altan'ın «ihraç» isteği Merkez Yürütme Kurulu'nda genel başkan yada genel sekreterlerden gelmemiştir. Kurulun diğer üyeleri kendilerinin de töhmet altında kaldıklarını bildirerek ihraç isteğinde bulunmuşlardır. İstek kurulda oybirliğiyle kabul edilmiş ve bildirinin program değişikliğiyle ilgili maddesinden sonra şu şekilde maddelenmiştir:

«Partimiz üyesi ve İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın başkanlık ettiği büyük kongreden sonra basında yayınlanan partiyi ve parti yöneticilerini ve büyük kongre delegelerini tahkir ve tezyif edici, partimizi sosyalizm ve emekçi halklar uğruna yürüttüğü mücadelede engellemeyi hedef tutan makale, fıkra ve demeçlerini merkez yürütme kurulumuz incelemiştir.

Çetin Altan'ın bu yayınlarının fikir özgürlüğü ve yapıcı tenkitle hiçbir ilintisi bulunmadığı tesbit edilerek tüzüğümüzün 7 ve 43. maddelerindeki hükümleri kapsamı içine giren bu fiillerinden ötürü adı geçen üyenin partiden kesin çıkarma istemi ile haysiyet divanına verilmek üzere dosyanın Genel Yürütme Kurulu'nun ilk toplantısında gündeme alınmasına oybirliği ile karar verilmiştir.»

Ancak Merkez Yürütme Kurulu, bildirinin birinci kısmının önce, Çetin Altan'ın ihracı ile ilgili kısmının bir gün sonra basına verilmesini kararlaştırmıştır.

Ne var ki, bazı gazetelerde çıkan **«Aybar Altan'ın ihracını istedi»** şeklindeki haberler üzerine Çetin Altan daha bildiri yayınlanmadan Akşam'a **«Asıl Aybar'ı ihraç etmek gerekmektedir»** başlıklı bir yazı yazarak genel başkanı ağır şekilde suçlamıştır.

Çetin Altan'ın Aybar'a yönelttiği suçlamaların doğru olup olmadığı üzerinde duracak değiliz. Ancak iddia edildiği gibi kongrede Aybar jurnalcilik etmişse, karşı grubu konuşturmamak için kendisine baskı yapmışsa, seçimlerde hile yapılmışsa, o kongreye başkanlık eden Çetin Altan bunları zamanında kongreye açıklamamakla en az Aybar kadar suçludur. Seçimlerde hile yapılmışsa, kongrenin sonuna kadar beklemeyip sekiz saat önce kongreyi tebrik ederek görevinden ayrılan Altan da suçludur. Aybar ceberrut ise, onun görüşlerini hiç tartışma yapmaya imkân vermeden kongreye onaylattıran Çetin Altan da suçludur. Aybar karşısındakileri cellata teslim edebilecek bir politikacı ise, onu daha altı ay önce kendi köşesinde **«Türkiye'nin en dürüst, en babayiğit parti lideri»** ilan eden Çetin Altan da suçludur.

Hele hele 1965 seçimlerinde günlerce CHP'nin kapısını çaldıktan sonra yüz bulamayınca «milletvekilliği» garantisini alarak sırf dokunulmazlık kazanmak ve aylığı 10 bine getirmek için TİP'e rampa eden Çetin Altan'ın, partinin sekiz yıldır çilesini çeken insanlara sosyalistlik dersi vermeğe hiç hakkı yoktur.

Nitekim TİP yöneticilerinin bu suçlamalar karşısında tepkisi sert olmuş, **«haysiyet divanına sevk»** kararını bir bildiriyle açıklayan Genel Sekreter Kemal Nebioğlu basına verdiği demeçte **«Çetin Altan'ın TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar ve diğer yöneticilere karşı açtığı tezvir, iftira ve yalan kampanyası hem bu zatın gerçek kişiliğini ortaya koymuş, hem de oynanmak istenen oyunu su yüzüne çıkarmıştır. Gaye TİP'i büyük seçimlerden önce parçalamak, Amerikan emperyalizmi aleyhindeki kampanyaya ve partimizin sekiz yıllık başarılı mücadelesine bir darbe indirmektir. Çetin Altan'ın sosyalizmi savunmak maskesi altında yaptığı görev işte budur. Milletvekili seçilmek için TİP listesinden bağımsız aday olan Çetin Altan'ın sosyalistliği bu tarihten sonra başlar. Daha eski tarihli yazıları, özellikle Milliyet'te çıkmış yazıları, Altan'ın sosyalistlikle hiçbir ilgisi olmadığını ispatlamaktadır. Kaldı ki, sosyalistçe yazılar yazmağa başladıktan sonra da daima dönüşler yapmıştır. Hele siyasi havanın gerginleştiği günlerde Çetin Altan daima yüzseksen derecelik dönüşlerle İnönü'nün, Ecevit'in kanadı altına sığınmayı ihmal etmemiştir. Aybar'a bugün küfreden bu zatın Aybar hakkındaki övgü yazılarının mürekkebi bile daha kurumamıştır. Sosyalizm tarihinde bu gibilere çok rastlanmıştır. Partimiz sayesinde ulaştığı şöhretle ne oldum delisi olan bu megaloman kısa zamanda geldiği yere dönecektir»** demiştir.

Çetin Altan ve benzerleri geldikleri yere döneceklerdir. Sosyalist hareket şüphesiz, onları affetmeyecektir.

Ümmetçiler, kongrede AP'nin yönetimini tamamen ele alacak !

SÜLEYMAN Demirel, Mehmet Turgut ve Celâl Bayar'dan çok Türkiye'nin kaderi ile pek yakından ilgili bulunan AP Büyük Kongresi, 29 Kasım Cuma günü Ankara Atatürk Spor Salonu'nda çalışmalarına başlayacaktır.

AP Kongresi'nde Demirel'in yeniden genel başkanlığa, Mehmet Turgut'un adamlarının da Genel Yönetim Kurulu ve Merkez Temsilciler Meclisi'ne seçilecekleri, bundan sonra gazetelerin sütunlarını **«AP'den istifa»** haberlerinin dolduracağını, karşılıklı suçlamaların birbirini kovalayacağını şimdiden söylemek için kâhin olmağa lüzum yoktur.

Son ayların gelişmelerine şöyle bir göz atmak AP'nin nasıl bir gelişme içinde olduğunu anlamak için yetecektir:

— İl kongrelerinde eski DP'lilerin de desteğini alan **«Ümmetçiler»** başarı sağlamış, **«Yeminliler»** tam bir hezimete uğramışlardır.

— Ümmetçiler, AP Millet Meclisi Grubu seçimlerinde de **«Yeminliler»**i ezmiş ve daha sonra komisyonlardaki üyeliklere de tek tek kendi adamlarını getirmişlerdir.

— Ümmetçiler, Yeminliler'in lideri durumundaki Aydın Yalçın'ı AP Millet Meclisi Grup Başkanlığı'ndan, daha sonra da Türk Belediyecilik Derneği Genel Başkanlığı'ndan uzaklaştırmışlardır.

— Yeminliler'in desteğiyle genel başkanlığa gelen Demirel, Mehmet Turgut'un Celal Bayar'ın da desteğini almasından sonra Ümmetçilerle ittifak yapmıştır. Ümmetçilerle ittifak yaptıktan sonra çıktığı yurt gezilerine de Mehmet Turgut'u beraberinde götürmüş, teşkilata Turgut'la beraber oldukları izlenimini vermek için büyük çaba harcamıştır.

— AP içindeki çekişme, bizzat Demirel tarafından İstanbul İl Kongresi'nde **«Her siyasi partinin bünyesinde olduğu gibi bizim bünyemizde de hizmet yarışmasının tevlit ettiği çekişmeler mevcuttur»** sözleriyle açığa vurulmuştur.

— **«Af değil tashihi karar isteriz»** diyen Bayar'ın düşünce ve görüşlerini savunmak için kongreden 14 gün önce çıkartılmaya başlanan İRADE adlı gazete, «Tedbirler Kanunu için af değil, bu kanunla adalet mefhumu ve hürriyetler nizamı aleyhine verilen kararın tashihini istiyoruz» demiş ve arkasından tehdidi savurmuştur: **«Önce önümüzde kongre var, ardından da seçim geliyor, ona göre...»**

— **«Yeminliler»** den Hamdi Maden'in başkanlığında toplanan AP Ordu İl Kongresi'nde olaylar çıkmış ve Şadi Pehlivanoğlu, Ata Bodur, Kemal Şensoy ve Bekir Baykal AP'den istifa etmişlerdir.

— Konya AP İl Kongresine **«Yeminliler»**i destekleyen delegeler alınmamış, İçişleri Bakanı Sükan iki kişinin yaralanmasına yol **açan** kavgayı sonuçlandırmak için **«Kanunları tatbik ettirmeyin bana»** diye bağırmıştır.

Bütün bu gelişmeler, önümüzdeki AP Büyük Kongresi'nin çekişmeli ve hadiseli geçeceğini, **«Ümmetçiler»** karşısında **«Yeminliler»** in yenilgiye mahkûm olduklarını göstermektedir.

Demirel niçin **«Yeminliler»** le işbirliği yapmıştır?

Bunun arkasında da Bayar'ın oyunu vardır. Su müdürünün iplerini vermemekte direnmesi üzerine Bayar bir süre önce başka bir yol izlemeğe başlamıştır. Önce **«Bizim Ev»** ler adı altında eski DP'lileri teşkilatlandıran Bayar, mahalli seçimlerde gücünü ortaya koyduktan sonra AP'ye şantaj yapmak üzere Yeni Türkiye Partisi Lideri Yusuf Azizoğlu ile temasa geçmiştir. Bayar'ın YTP ile temasa geçmesi üzerine büyük telaşa kapılan **«Ümmetçiler»** in lideri Mehmet Turgut derhal Saadettin Bilgiç'i Bayar'la görüşmek üzere İstanbul'a göndermiştir. Bilgiç - Bayar görüşmesinde uzun pazarlıklardan sonra eski DP'lilerin AP içindeki Ümmetçiler'i desteklemesine, buna karşılık Ümmetçiler'in de eski DP'lilere siyasi haklarının iadesi için çalışmasına karar verilmiştir. Ayrıca her iki taraf da Demirel'in şimdilik yerinde bırakılması hususunda anlaşmaya varmışlardır. Bayar - Ümmetçiler anlaşmasına göre önümüzdeki kongrede yönetim kurulları ele geçirilecek, daha sonraki kongrede de Demirel tasfiye edilecektir. Bunun için de yapılacak iş şimdilik Demirel'i karşıya almamak, ancak **«Yeminliler»** i güçsüz kılarak Demirel'in kendilerine iltihakını sağlamaktır. Nitekim her şey planlandığı gibi sonuçlanmış ve Demirel **«Ümmetçiler»** in kucağına düşmüştür.

Demirel de kucağa düşerken kendisini şu düşüncelerle teselli etmektedir: **«Bu kongreyi alabilmek için Turgut ve arkadaşları ile işbirliği yapmak şart. Fakat, ikinci kongreye kadar Mehmet Turgut'u ekarte etmek de şart. Kongreden sonra ele alınacak iş olduğu için şimdi bunun üzerinde durmanın anlamı yok... İlk etapta genel başkanlığı ve başbakanlığı garantilemek için gerekeni yapmalıyım.»**

Bütün bunlardan sonra akla gelen soru şudur: «Peki Bayar'ın niyeti nedir?»

Aslında eski DP'liler de sanıldığı gibi birlik ve beraberlik içinde değillerdir. Süleyman İktidarı'ndan iş alanlar (İbrahim Kirazoğlu, Atıf Benderlioğlu ve Nuri Togay gibiler) vefasızlıkla suçlanmakta ve arkalarından **«Yüz sürenler»** denilmektedir. Buna karşılık Demirel'in kendi ayaklarına gelmesini ve iş teklif etmesini bekleyenler, Bayar'ın [illegible]sinde kenetlenmekte, onun [illegible]ından çıkan her kelâmı atasözü kabul etmekte ve eski günlerin dönmesini beklemektedirler.

Ancak Bayar tekrar Çankaya'ya dönmenin mümkün olmadığını bildiğinden, üzerinde uzun uzun çalıştığı planı uygulamadan önce sadık bendelerini çevresine toplayarak amacını şöyle açıklamıştır:

«— Biz bir devirdik. Halkoyu ile geldik ve tarihe geçtik. Bundan sonra bizim izleyeceğimiz siyaset partilerüstü olmalıdır. Böylece yeniden tarihe geçmeliyiz.»

Bu durumda Bayar'ın, Mehmet Turgut ve arkadaşlarını, bir süre kullandıktan sonra orta yerde bırakması da sürpriz olmamalıdır. Çünkü aşırı sağın desteğindeki Mehmet Turgut ve arkadaşlarının, Bayar'ın direktiflerini aynen yerine getirmesi mümkün değildir. Zira ne olursa olsun Bayar da Atatürk ekolünden yetişmiş bir insan olarak ümmetçiler'e karşıdır. Ümmetçiler'in nazarında da Bayar, en az İnönü kadar tehlikeli bir kişidir. Kaldı ki, eski DP'lilerin siyasi haklarının iadesine AP milletvekili ve senatörlerinin büyük çoğunluğu, seçim endişesiyle karşıdır.

Bayar bu gerçekleri bildiği, tecrübeleri ona bir takım sezgiler kazandırdığı için, YTP'yi AP'nin karşısında en güçlü alternatif olarak bulundurmaya devam etmektedir. Nitekim YTP Lideri Azizoğlu, Bayar'ın kendisine verdiği garantiyi şöyle dile getirmiştir:

«— AP Büyük Kongresi'ni bekleyin. Esas bomba ondan sonra patlayacak. 1969'da hiçbir parti tek başına iktidara gelemeyecektir.»

Hiçbir parti tek başına iktidara gelemeyecek ve Bayar bu kaosta **«partilerüstü»** adam olarak ipleri elinde tutacaktır!

Tam bir hezimet içinde bulunan ve Demirel'i kaybeden **«Yeminliler»** Büyük Kongre'deki tutumlarını Demirel'in konuşmasından sonra gece yapacakları toplantıda tesbit edeceklerdir. Eğer Demirel, Mehmet Turgut'un yanında yada tarafsız pozlarda görünecek olursa, bir önerge ile **«Tuttuğu gizli sicil defteri»** konusunda Demirel'i ve bu defteri görmüş, incelemiş olan İsmail Hakkı Tekinel'i açıklama yapmaya çağıracaklardır.

Kongreye doğru Demirel, **«Ümmetçiler»** ve **«Yeminliler»** birbirlerini adım adım izlemekte, her konuşma, hazırlanan her plan anında karşı tarafça öğrenilmektedir.

Demirel **«Ümmetçiler»** in desteğinde liderliği garantilemiştir ama, hafta başında kendisine verilen bir gizli istihbarat raporu kulağına karsuyu kaçmasına ve her şeyi yeniden gözden geçirmesine sebep olmuştur. Bu raporda AP Büyük Kongresi'nin bir açıdan rejimin geleceği ile yakından ilgili olduğu, AP'nin «Ümmetçiler» in eline geçmesinin doğuracağı tehlikelerin büyüklüğü belirtildikten sonra şöyle denilmektedir:

«— Yeminlilerin ölçüyü kaçırdıkları bir gerçektir. Fakat şu günlerde AP'nin Ümmetçiler'in eline geçmesinin doğuracağı felâketi bugünden kestirmek mümkün değildir. Çünkü bugün Ümmetçiler'i kullananlar, yarın Ümmetçiler'in âleti olacaklardır.»

Yani AP Büyük Kongresi, bir noktada, rejimin istikbalini tayin edecektir.

SÜLEYMAN DEMİREL VE MEHMET TURGUT
— Düşman kardeşler aynı safta birleşti —

YORUMSUZ !

● ÇETİN ALTAN'IN 22 KASIM 1968 TARİHLİ YAZISINDAN :

«Aybar'ın özgür ve güzel yüzlü sosyalizm edebiyatı halkı kandırmak ve gazeteleri tutmak için bir oyundur. Kazara kendisi iktidarda olsa, karşısındakileri haysiyet divanından önce cellata verecek kişidir Aybar. Böyle biriyle yürür mü bu sosyalistlik dâvası? Onun için asıl onun ihraç edilmesi gerekmektedir.

Aybar çekimi olmayan, kararsız, kendi cakasına fazlasıyla düşkün, üstünlük kompleksine tutulmuş biridir. Bir iş yürüsün diye bu kusurlarını elbirliğiyle tamire uğraşmışızdır... Bu kişi partinin başında kaldığı sürece parti gerçekten başa değil, ayağa bile güreşemez.»

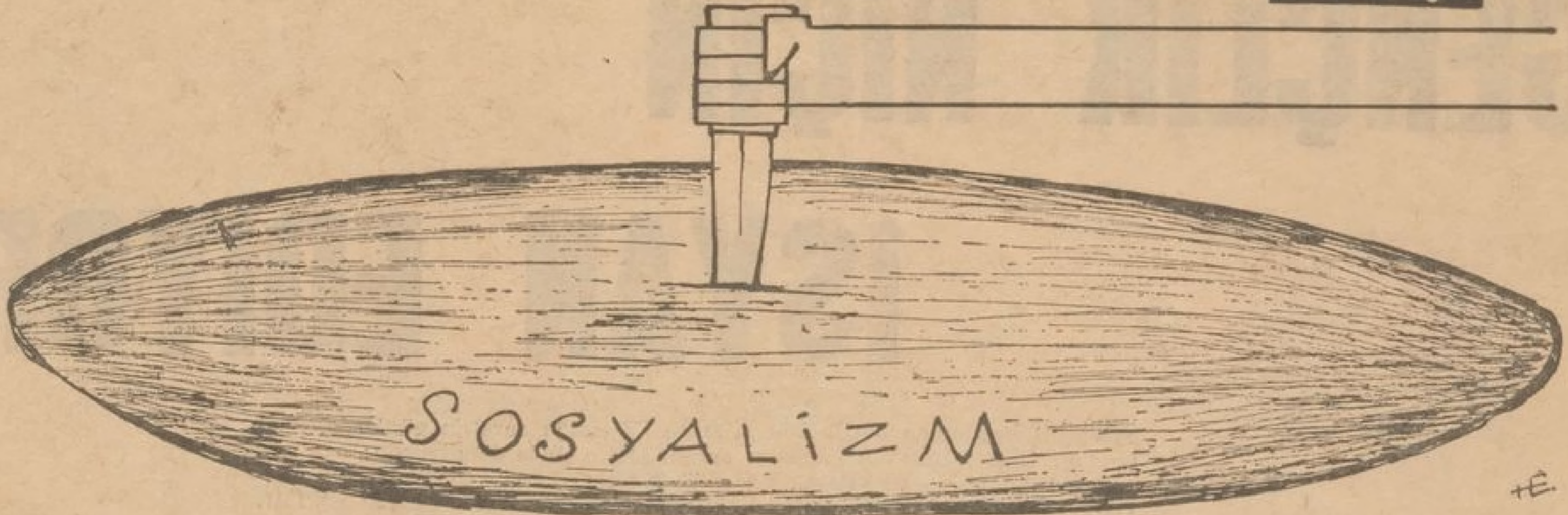
● ÇETİN ALTAN'IN AYNI GAZETEDE YAZDIĞI 10 MART 1968 TARİHLİ YAZIDAN :

«Aybar gerçekleri herkesten önce görüp söylemiş olmasının da çilesini az çekmemiştir Türkiye'de... Ama zaman ona bu çileleri çektirenleri değil, Aybar'ı doğrulamıştır. Gelecek zamanın da yine kimleri doğrulayacağına, zannımızca, yeter bir örnektir bu.

Bugün Türkiye'de çok parti vardır. Ama henüz hiçbir parti liderinin Türkiye'nin temel meseleleriyle bunların çözümünü kendi felsefi ve siyasi inancı içinde, geçmişteki söz ve yazılarını da kapsayarak ortaya koyan bir eseri yoktur.

İlk defadır ki bir siyasi lider, görüşlerini yirmi iki yıl önce söylemiş ve yazmış olduklarını da yüzü ve gönlü açık bir rahatlıkla kucaklayarak, kalın bir kitap içinde kamuoyuna sunmaktadır. Bu, Türk politikasında ilk defa rastlanan bir babayiğitlik, bir siyasi dürüstlük, bir bilimsel ağırlık ve ciddiyettir. Bu dahi üç kâğıtçılık politikası ile sosyalizm arasındaki farkı göstermeye yetecek niteliktedir. Türkiye sosyalizmi nedir ve Türk sosyalistlerine düşen görev nedir? Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'ın eserinde hepsini bulacaksınız bunların.»

Ferruh Doğan

Ekmek yediği sofraya bıçak...

GÖREV BAŞINA

Mehmed KEMAL

SEÇİMLERE bir yıl kala Türkiye İşçi Partisi kongresinden sonra patlak veren olayları serinkanlılıkla gözden geçirme ve değerlendirme zorunluğu vardır. Önce, kongreden evvel ve kongre sırasında yönetici kadro arasında beliren fikir ayrılıklarına bakmalı... Sadun Aren, Boran ve arkadaşları, Parti Başkanının ve yakın arkadaşlarının sosyalizmden saptıklarını ileri sürmüşlerdir. Bu konuda Aren ve Boran kongre huzurunda görüşlerini açıklamışlardır. Buna Genel Başkan cevap vermiştir. Delegeler bunları dinlemişlerdir. Sonuçlar, kongrenin oyu ile bilindiği gibi olmuştur. (Ant'ın geçen sayısında konuşmaların özetleri çıktı. Bunları tekrarlamayacağım).

GERİYE Çetin Altan Meselesi kalıyor. Çetin uzun yıllar tanıdığım bır arkadaşım olduğu için duygusal hareket etmesini yadırgamadım. Çetin'den daima böyle şeyler beklenir ve bekledim. Çetin'in kişiliği üzerinde durmayacağım.

Fakat Çetin Altan Meselesi üzerinde duracağım. Çetin Altan'ın, milletvekili olarak seçilmesinden, partiye girişine, partiye girmesinden sözcü oluşuna kadar çizdiği bir çizgi vardır. Çetin adeta tek sözcü (müfret mütekellim vahde) olmuştur. Buna uzun yıllar kimse ses çıkarmamıştır. Oysa Çetin'in yazdıkları, sosyalizm yönünden salt gerçek (mahza hakikat) değildi. Böyle olmasına rağmen kimse ses çıkarmamıştır. Böylece Çetin bir hayli yol almış, bu aldığı yolda sosyalizmin konuşucusu olma bakımından, geniş kitleler üzerinde yanlış-doğru bir kişilik kazanmıştır. Buna izin verilmemeliydi. Buna izin verenler bugün sorumluluk altındadırlar.

BUNDAN sonra, olaylar duruldugu oranda partiyi derleyip toparlama kalıyor geriye.... Bugün seçilen kadro bunun için yeterli midir? Bunu önümüzdeki günlerdeki davranışlar saptayacaktır. Genel yürütme kurulu ve onların seçtiği merkez yürütme kurulu adları az duyulmuş, sosyalist teoride bilgileri, geniş kitlelerce, yeterince bilinmiyen kimselerdir. Sosyalist teorinin inceliklerini uygulamada, ne derece yürütecekleri konusunda bugünden bir şeyler söylemek erkendir. Bu görüntünün önemli yanı, gerek genel yönetim kurulunun, gerekse onun seçtiği merkez yürütme kurulu üyelerinin, parti tabanından gelmiş olmaları, mevcut tabanı çok iyi bilmeleri gerektiği önyargısıdır. Her ilde, karşı siyasi kamplara karşı bu arkadaşlar, başarılı dayanma gücü göstermişlerdir. Bu bakımdan değerli deneyleri olmaları gerekir kanısındayız. Bunların meyvelerini de ilerde toplayacağız.

GENEL propaganda, gerçek sosyalist mücadelenin, parti içinden dışına taştığı yolunda yürütülmektedir. Bu propaganda partiye de sosyalist savaşmaya da zararlı olabilir. İlkin bunu önleme çareleri araştırılmalıdır. Bunun başında, parti merkezinde iyi bir yayın ve propaganda servisinin kurulması sağlanmalı, bilen, geçerli, değerli elemanlar oraya toplanmalıdır. Bugüne dek en çok eleştirilen bu olmuştur. Bugünden sonra olmamalıdır.

Eğer, sosyalist mücadele parti dışına gerçekten kaymışsa, bu kayma da önlenmelidir. Çünkü bu kayma, partiye ve sosyalist mücadeleye zarar verirken, düşmanlarımızı da memnun kılar. Zira zaten düşmanın istediği, disiplinin sağlanamayacağı sosyalist mücadelenin dışa taşması, tedbirlerinin ona göre alınmasıdır. Sosyalist mücedelecileri, dışa kayan bir çatışmada tek tek avlamak kolaylaşmaktadır. Merkez Yürütme kuruluna düşen bir ödev, dıştaki sosyalist mücadelecilerin deneylerinden, eylemlerinden, bilgi ve görgülerinden nasıl yararlanacağının saptanmasıdır. Parti dışında kalmış, eski sosyalistlere ve yeni eylemcilere dost gözüyle bakmasını bilmek, onlara telkin yapabilmek, onlara görev verip, bu görevden kaçmaları halinde, bunu sosyalist arkadaşlara somut örneklerle göstermek, seçim öncesi çalışmaları kolaylaştıracaktır. Böyle bir durumun mevcut olmadığını ısrarla söylemek, gerçekleri görmemek olur.

BUGÜN ülkemizde, ezen ve ezilen, sömüren ve sömürülen, emperyalizm ve emperyalizmle mücadele edenler vardır. Türkiye İşçi Partisinin programı, ulusal demokratik devrim programıdır. Yeterince bir sosyalist program değildir. Belirli bir süre içinde başka türlü bir program olması da mümkün değildir. Parti dışında kalanlar sanırım ki TİP programına demokratik devrim proğramı değildir diyemezler. İlkeler teker teker ortaya konduğu zaman bu, böyledir. Merkez yürütme kurulu fikirde, temel fikirde, bir anlaşmazlık olmadığına göre, ayırımlarda, eylemde beliren görüş ayrılıklarına birleştirici bir çare arayacaktır. Derlenip toparlanma dönemi kabul ediliyorsa, böyle birleştirici nitelikler araması zorunludur.

ÖRGÜTLENME kalıyor geriye... En çok eleştirilen de bu olmuştur. Parti içinde örgüt kurmada değerli deneyleri olanlar kongrede kendilerini belirlemişlerdir. Parti dışında değerli deneyleri olanların bulunduğunu var saymaktayız. Bunlardan yararlanmak da parti yöneticilerine düşer. Fikir dışı, sosyalistçe olmayan davranışlar, her zaman belirlenmeli, eleştiriye kademelerde yer verilmelidir. Kişisel sürtüşmeler, çekişmeler dönemi kapanmalıdır.

Genel Başkan, hiç bir demokratik partide görülmedik bir biçimde kongrede eleştirilmiştir. Kongre, onu ve misyonunu seçtiğine göre, bu seçimlerde genel başkana bir şans daha tanımak, yardımcı olmak, sosyalist mücadelenin baş ilkesi olmuştur. Bu konu gelecek Kongreye kadar bir daha açılmamak üzere kapanmalıdır. Aksi halde burjuvaca oyunlara bizim düştüğümüz örneklerini çoğaltmaktan başka bir şey yapmayız.

DOST - düşman gözlerini dikmiş, bundan sonra ne yapabileceğimizi izlemektedir. Sosyalizme mi, düşmana mı fırsat vereceğimiz konusunda kesin davranışımızı belli etmeliyiz. Henüz ince sosyalizmi tartışacak kesimler çoğalmamıştır. Bu tartışma kesilmelidir. Karşı cephelerin partiye yönelen olumsuz propagandaları partiye güç katar, onun geniş kesimler üzerinde dillenmesini sağlar, zararı yoktur. 1946'da DP'ye böyle çatıldığı için, geniş halk kesimlerinde DP itibar ve oy kazanmıştır.

AP ve CHP'nin sosyalist eylem üzerinde bir pazarlığa girişmesinden önce, bu dırıltıların kesilmesine her toplumcunun yardımcı olması açıkca ortadadır.

GENÇLİK NİÇİN İSYAN EDİYOR?

«Gençlik İsyanının» bütün Dünya'yı ve Fransa'yı sarstığı günlerde, Sorbonne Üniversitesi'nin kapısına asılan afişte şöyle deniliyordu:
«— BAŞLAYAN DEVRİM YALNIZ KAPİTALİST TOPLUMU DEĞİL, ENDÜSTRİYEL TOPLUMU DA SORGUYA ÇEKECEKTİR. TÜKETİCİLERİN TOPLUMU BİR ÖLÜMLE YOK OLMALIDIR...»

Necdet ONUR

GENÇLİĞİN bugünkü devrim hareketi, modern bir devrimdir. En ileri toplumların temel yasalarını ilgilendiren bir harekettir bu. Yirminci yüzyılın **bir devrim şeklini** yansıtmaktadır. **Fakat bu doğru dürüst** ortaya konulmaz ve isyan sürdürülmezse hiçbir sonuç alınamaz. Mücadele kolay değildir, büyük çabaları gerektirmektedir.

Berlin'de, San Francisco'da, Tokyo'da, Paris'te, Rio de Janeiro'da, Prag'da, Moskova'da, Londra'da, Essex'de, Madrid'te ve Roma ile dünyanın hemen hemen her yerindeki öğrenci odalarının duvarlarını Che Guevara'nın fotoğrafları süslemektedir. Gençlerin, Che'yi sembol olarak seçmelerinin nedenleri arasında, onda yeniliği, heyecanı, **sürekli devrimi ve köklü değişiklikleri** bulmalarıdır.

Gençler kendilerini Bolivya gerillaları ile eş görmektedirler. Çünkü dünyanın büyük bir bölümünde iktidarlar güçlerini bir takım anlaşmalarla Amerika Birleşik Devletleri'ne ipotek etmişlerdir. Ve üstelik iktidarların ve güçlerini ipotek ettikleri Amerika'nın sonsuz kuvveti proletarya sırtına dayanmaktadır.

Che Guevara, ihtilalciler kadar politikacıların, toplumda ve kendi yaşantılarında canlılık, hareket isteyenlerin ilham kaynağı olmuştur ve olmaya da devam edecektir.

Gençliğin isyanı ile Karl Marx yenilenmiştir. Eşitlik, adalet, mülkiyet konularında Marx'ın görüşleri gençlere ilgi çekici gelmektedir. Yalnız aradaki fark, gençler bugün Marx'ı düşündüklerinde gözlerinin önüne fabrika kapılarını değil, Bolivya ormanlarını, Vietnam cöngüllerini yada Pekin'in Tian An Men alanını getirmektedirler.

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında başlayan gençlik isyanının Amerika Birleşik Devletleri'nden bütün dünyaya yayıldığını söylemek yanlış olmaz. Amerika'daki sol'un da kendine göre bir takım özellikleri vardır. Amerikan gençliğinin isyanı bir noktada, makinelere karşı egzistansiyel bir isyandır. İnsanlar kendilerini Amerika'da, duygusuz makineler karşısında güçsüz ve gerçek dışı kabul etmektedirler.

Japon, Alman, İtalyan, İspanyol ve Fransız gençleri ile Amerikan gençleri arasında farklı görüşler vardır. Batılı gençler sürekli devrimden söz edip, Rosa Luxemburg'u, Regis Debray'ı, Karl Marx'ı, Engels'i okurlar. Amerikan gençliği ise Herbert Marcuse'un büyük etkisi altındadır. Fakat bütün dünya gençlerinin ortak özelliği, gençlik isyanını yürütmeleri ve toplumun üretim çağına girmemiş tek yetişkinleri olmalarıdır.

Gençliğe karşı olan yazar, bilim adamı ve politikacıların ortak iddiaları isyanı yürüten öğrencilerin başarısız kişiler olduklarıdır. Bu yalandır... İsyana başarısız öğrenciler de katılmaktadır, fakat liderler entellektüel düzeyde çok yüksek bir yer işgal edecek tiplerdir...

Gençliğin isyanı ile ilgili bazı genellemelere gidilecek olursa, çok ilginç sonuçlar elde edilir.

Gençliğin isyanı, Maurice Duverger'in dili ile şöyledir:

— «1968 devrimi tüketici toplumdan çok örgütleyici topluma, yani ister kapitalist, ister sosyalist olsun modern sanayiye sahip ulusların kırtasiyecilik ve çalışma düzenine yönelmiştir.»

Yaşadığımız şu günlerde öğrencilerin hareket noktası ve gerekçesi üniversite düzenini yıkmaktır. İşçiler ise işletmelerin yönetim mekanizmasından memnun değillerdir. **«Katılma ve ortak yönetim»**, işte bu iki kelime bugünkü durumun temel taşıdır.

İsyanın asıl sorunu, bir yandan fertlerin boğulmasını, öte yandan kendisinin katılaşmasını önleyebilmek için nizam ve düzenlere karşı bütün diri güçleri ayakta tutarak mücadeleyi aksatmadan sürdürmektir.

Gençler, dünyayı bir takım ticari kuruluşların yönettiğine inanmaktadır. Bu kuruluşlar dünyanın ve ulusların kaderi ile ilgili kararlar alabilmekte, istenmeyenleri istenilen durumuna getirmektedir.

Önceki kuşak artık yönetim gücünü yitirmiştir. İpler ticari kuruluşların elindedir, perde arkasından ülkeleri ve insanları yönetmektedirler.

Amerika Birleşik Devletleri demokrasinin savunucusu ve hürriyetler ülkesi değildir. İsyan eden gençlik kapitalizmin ne olduğunu görmüştür. Amerika'da şimdi içeride ırkçı bir tutum izlenmekte, dışarıda demokratik olmayan hükümetler adına cinayetler işlenmekte, demokratik hükümetler devrilmektedir...

Gençliğin isyanında iki önemli faktör rol oynamaktadır. Biri modern toplumda kişilerin gücü ve insan hakları, öteki ise, hükümet ve siyasi partilere karşı duyulan hayal kırıklığı. Devrim ve gösterilere karşı olan öğrenciler de, bu konuda isyancılarla birliktir.

Yalnız gençlik değil, en aydın, en zengin sınıflar bile teknolojik devrime karşı güvensizliklerini belirtmektedirler. Öğrenciler, doğal bilimler alanını ve onun vermeyi vaad ettiği maddi geleceği istememektedir. Onlar için artık bilim geleceğin ışığı, insanları zenginliğe ve refaha kavuşturacak bir araç değildir. Bilim kendi kendini geliştiren ve insanlığı ihmal eden bir güç olmuştur.

Gençlerin özelliklerinden, daha doğrusu karakteristiklerinden biri, pratik politika yerine soyut fikirleri ve ahlak

Gençler, kendilerini ve işçileri harekete geçirecek gücü farketmişlerdir. Ve ilk darbeyi Fransa'da otokrasiye vurmuşlardır.

kurallarını seçmektir. Fakat siyasi partileri desteklemenin boş olduğu, politikanın gerçek dışı kaldığı, hükümetlerin her geçen gün güçsüzleştikleri görüşü de yaygın hale gelmektedir.

İsyanın uluslararası bir durum almasında Vietnam Savaşı'nın rolü büyüktür. Ve bütün gençlik isyanlarında ortak yön Amerikan aleyhtarlığıdır. Fakat işin ilginç yanı, **«Sit -in»** (oturma), **«Teach -in»** (kendi kendini eğitme), **«Do -in»** (müdahale) gibi teknikler, gösterilerin stratejisi, televizyonun kullanılması, tüketici toplumu istismar hep Amerika'daki gösterilerden ödünç alınmış şeylerdir. Ve Avrupa'daki gençlik isyanı sırasında öğrenciler sürekli olarak Amerika ile ilişki kurmuşlardır.

Öğrenci isyanlarında Vietnam Savaşı bir katalizör olmuştur. Yalnız Avrupa gençliği buna Marksizmi ve anarşizmi eklemiştir. Ve her ülke, isyanlara kendi mahalli renklerini katmıştır. Marx, Troçki, Che Guevara ve Mao dili Avrupa'daki isyanın ortak öğeleri olmuştur.

Paris'te ise tekniğin bütün imkânlarından yararlanılmıştır. Transistörlü radyolar barikatların kurulduğu gece gençlerin biribirlerinden haber alıp, yeni stratejiyi anında tespit etmelerini sağlamıştır.

Öğrenciler, kendilerini ve işçileri harekete geçirecek güçlerini farketmişlerdir. Aynı şekilde işçiler de kendi güçlerinin farkına varmışlardır. Bu farkına varış on yıldanberi Fransa'da hüküm süren otokrasi yönetimine indirilen şamar olmuştur. De Gaulle, halkın istek ve arzularını göz önünde bulundurmaksızın Fransız gençliğinin başkaldırmasına kadar kendi arzusuna göre Fransa'yı yönetmiştir. Gösteriler sırasında, Daniel Cohn - Bendit'in ortaya attığı **«Seçim, bir ihtilâli bitirmenin en kötü şeklidir»** sözünü, De Gauulle doğrulamış ve hemen seçimlere gitmiştir.

Yüzyıllarca önce de gençlik töresel düşüncelere ve sorunlara karşı çıkmıştır. Bugün ise gençlik burjuva değerlerini toptan reddetmektedir. Bu yükselen umutların devrimidir.

Gençlerin tümü, büyüklerin yönettikleri dünyada sayısız haksızlıklar olduğunu görmektedir. Öğrenciler, gelecekte yönetecekleri dünyada çirkin bir ayrımcılık, zayıfı ihmal, tabii kaynakları çok kötü kullanmanın kural haline geldiğini de görmektedirler. Kendilerinden önceki kuşağın davranışları ile sözleri biribirine uymamaktadır. Seks ve kâr konularında iki yüzlülük hüküm sürmektedir. Üniversitelerde, hocaların öğrettikleri ile yaptıkları arasındaki çelişkiler şaşırtıcıdır...

Şimdi bütün kapitalist ülkelerin korkusu, gençliğin devam eden isyanına işçilerin de büyük çapta katılmalarıdır. Bunu önlemek için tedbir almak amacıyla harekete geçen ilk ülke Fransa olmuştur. Çünkü, **«öğrenci - işçi»** işbirliği ile yürütülen bir devrimi önlemek mümkün değildir. De Gaulle, işçilerin çalıştıkları kuruluşlara ortak olmalarını ve katılmalarını sağlamaya çalışmaktadır.

Fransız Patron Sendikasının **«katılma»** konusu ile ilgili olarak yayınladığı raporda yer alan şu bölüm çok ilgi çekicidir:

— **«İşçi sınıfının büyük çoğunluğu, haksız bulduğu için bizim ekonomik ve sosyal rejimi reddetmektedir. Şartların hemen değiştirilmesi için harekete geçmek gerekmektedir. Bundan böyle işletmelerin çalışanlar için birer gelişme ve tamamlayıcı hücre olması lâzımdır...»**

Gelecek hafta

Gençliğe yol gösterenler ...

DEMOKRASİ, DÜZEN VE HUZUR ADINA SAVUNDUKLARI, DEVLETİN OLANCA AĞIRLIĞINI KOYARAK SAVUNACAKLARI, PARANIN EGEMENLİĞİ, SÖMÜRÜNÜN GEÇERLİLİĞİ, İNSANIN İNSANLIĞININ REDDİDİR.

Boşuna telâş, boşuna çırpınma... Türkiye yoluna girmeden, iş, güç, yol, yordam, hayat, yoluna girmeden gençliğin huzursuzluğu dinmeyecek. Aslında gençlik huzursuz değil, harekette. Huzursuz olan kendileridir. Türkiye'yi yanlış yola soktukları, yanlış yolda tuttukları ve torunlarınadek yanlış yolda götürmeye yeminli oldukları için gençliğin direnişi karşısında korkulu düşler görmekteler.

■

Gençler kendi sorunlarına kendileri sahip çıkıyorlar diye, gençler sittin senedir bir avuç imtiyazlının imtiyazına imtiyaz katmaktan başka birşey yapmayan, sonra da getirip onları türlü tedhiş ve oyun ile yok yoksul kılınmış emekçi halk yığınlarının sırtına yük, başına belâ eden bir eğitim düzenine karşı koyuyorlar diye -ve de bu düzenin ardında duran gizli ve açık güçlerin ipliğini pazara çıkarıyorlar diye- şu demokrasi dedikleri şey tehlikeye girecekse, faşizmin açık belâsı gelip kapımızı çalacaksa, bunun günahı ne gençlerin, ne de gençlere haklı çabalarında doğru ve salim yolu göstermeye savaşanlarındır; bunun günahı bu düzenin ve bu düzeni her ne yoldan ve her ne bahasına olursa olsun sürdürmeye kararlı olanlarındır.

■

Faşizm - Türkiye'nin bugünkü şartlarına özgü gizli faşizm- yürütmeye kararlı oldukları düzenin özünde yatan olgudur. Eğitimi mutlu azınlığa ve mutlu azınlığa katılma telâşı içinde olanlara açık, emekçi halk yığınlarına kapalı tutma çabası, eninde sonunda, türlü yalan, tehdit ve tedhiş ardında saklamaya çalıştıkları gizli faşizmi açığa çıkaracak. Bunu biliyorlar. Onun için huzursuz ve tedirgindirler. Oysa halka dönük, halktan yana, halkça eğitim yolunda her çaba, her eylem, yerinde ve zamanında, yani bilinçli olduğu sürece, faşizmden arınma ve demokrasi yolunda bir çaba ve bir eylemdir.

■

Satılmış bendelerini, ne istediğini bilmeyen yığınları gençlerin üzerine saldırtırken ağızlarından düşürmedikleri bir kelime var : Anarşi. Coplar, sopalar, mahkemeler, hapisaneler, okuldan atılmalar, işten kovulmalar, tehditler işlemeye başlayınca hep öyle bağıracaklar : Anarşi! Zaten ne zaman doğrular doğruca halka, hem de halkça söylenmeye, doğru söz eyleme girmeye başlamışsa, basbar bağırmışlardır, «Anarşi!» diye. Asıl söylemek istedikleri başkadır.

■

Demokrasi, düzen ve huzur adına savundukları, devletin olanca ağırlığını koyarak savunacakları, paranın egemenliği, sömürünün geçerliliği, insanın insanlığının reddidir.

■

«Yurtta sulh, cihanda sulh!» Amenna! Amma önce, bu yurt kimin, cihan kimin, onu bilelim diyor gençler.

T. AĞAOĞLU

● ŞEHİR ORTASINDA GÜPEGÜNDÜZ SİYASİ POLİSLER TARAFINDAN KAÇIRILAN OSMAN SAFFET AROLAT YARGIÇ TARAFINDAN SERBEST BIRAKILDI — ANT MENSUPLARI BİR HAFTA İÇİNDE TAM 11 DEFA YARGIÇ ÖNÜNE ÇIKARTILDILAR.

● ANT'IN YAYINLADIĞI «MARKSİZMİN TEMEL KİTABI» SAVCILIĞIN TALEBİ ÜZERİNE SULH CEZA YARGIÇLIĞI KARARIYLA TOPLATILDI. BÜTÜN DÜNYADA YAYINLANAN KİTAPTA «KOMÜNİZM PROPAGANDASI» YAPILDIĞI İDDİA EDİLMEKTEDİR.

ANT'a karşı zorbalık ve baskı artırılıyor

ANT'a karşı maddi baskıların yanında hukuki baskılar da artık had seviyeye varmış ve geçtiğimiz yedi gün içinde ANT mensupları tam 11 defa yargıç yada savcı önüne çıkartılmıştır.

ANT'ın davalar haftası önceki Cumartesi günü arkadaşımız Osman Saffet Arolat'ın şehrin göbeğinde sivil polisler tarafından dağa adam kaldırır gibi kaçırılmasıyla başlamıştır.

Geçen sayımızda da kısaca belirttiğimiz gibi, cumartesi günü Arolat dergimizin tertiplendiği Son Saat Matbaası'ndan çıktığı sırada üç sivil polis yanına yaklaşarak koluna girmişler ve ondan sonra da zorla sürükleyerek 34 DF 442 plaka numaralı taksiye bindirip meçhul bir istikamete götürmüşlerdir.

Resmi dairelerin hafta tatiline girmesine yarım saat kala bir gazetecinin bu şekilde kaçırılması Bâbıâli'de büyük bir heyecan yaratmış ve bütün gazeteciler olayın içyüzünü öğrenmek için seferber olmuşlardır. Bu arada dergimiz yöneticileri de durumu derhal yazılı olarak Cumhuriyet Savcılığı'na ve Emniyet Müdürlüğü'ne bildirmişler, arabanın numarasını vererek zorbaların bir an önce ele geçirilmesini istemişlerdir. Savcılık durumu derhal Emniyet İkinci Şube M/üdürlüğü'ne aksettirmiş, kendisiyle görüştüğümüz Emniyet Müdür Muavini Münir Daldal da, olayın tahkik edilerek neticenin dergimize bildirilmesi için Nöbetçi Müdürlüğü'ne emir vermiştir

Ne var ki aradan iki saat geçtiği halde Emniyetten hiçbir haber alınamamış, ancak telefonla yaptığımız ısrarlı takipler neticesinde geç vakit Arolat'ın Emniyet Birinci Şube Müdürlüğü'nde bulunduğu öğrenilmiştir.

Telefonla görüştüğümüz Emniyet Birinci Şube M/üdürü, Arolat'ın âkıbeti hakkında herhangi bir endişeye kapılmamamızı, kendisinin bir meseleden dolayı şubede sorguya çekilmekte olduğunu söylemiştir. Bunun üzerine Birinci Şube Müdürü ile Genel Yayın Müdürümüz Doğan Özgüden arasında şu konuşma geçmiştir:

«— Osman Arolat niçin Birinci Şube'de sorguya çekiliyor?»

«— Sabah İranlı öğrencilerin toplantısında fotoğraf çeken birisine hakaret etmiş de...»

«— Kimmiş bu fotoğraf çeken biri?»

«— Biri işte... Kim olduğunu açıklayamayız.»

«— Polis mi?»

«— Cevap veremeyiz efendim!»

«— Hakaret vakalarına ne zamandan beri Birinci Şube bakıyor? Bu gibi vakalara semt karakollarının bakması gerekmez mi?»

«— ......»

«— Sizin bu yaptığınız kanunsuzluktur. Osman'ı derhal serbest bırakmak zorundasınız...»

OSMAN SAFFET AROLAT ADLİYEDE
— Güpegündüz şehir ortasında kaçırılan gazeteci —

Nihayet akşam geç vakit Osman Arolat, beraberinde 10'a yakın sivil polis olduğu halde **«azılı bir cani»** gibi adliyeye getirilmiş ve Cumhuriyet Savcılığı'na teslim edilmiştir.

Osman Arolat niçin yakalanmış, neden sorguya çekilmiş, neden yakapaça adliyeye sevkedilmişti? Bunun cevabını bizzat Arolat'ın ağzından dinleyelim:

«16 Kasım 1968 günü saat 12,30'da Cağaloğlu'nda Milliyet Gazetesi önünde üçü önceden, ikisi sonradan tam beş kişi saldırdılar. Saldırdılar diyorum, çünkü, solumdaki adam hemen kolumu büktü. Adam diyorum, çünkü, polis olduklarını ancak otomobile bindikten sonra belirttiler.

Beni Emniyet Müdürlüğü'nde Birinci Şube'ye götürdüler. Bir koridorda bıraktılar. Birisi yanıma yaklaştı. Favorileri son moda uzatılmış bu adamı hiç tanımıyordum. Birden sert bir şekilde konuşmağa başladı.

— Ulan her yerde seni mi göreceğiz? Bütün mitinglerde, yürüyüşlerde, işçi hareketlerinde, öğrenci hareketlerinde. Ulan sen anarşist misin?

— Ben gazeteciyim, görevim hareketleri izlemek...

Bu adamı hatırlamağa çalıştım, hiç tanımıyordum. Sonra «getirin» emrini alan iki polis beni bir odaya soktular. Karşımda Yaşar Okçuoğlu vardı. Bir masada İstanbul Erkek Lisesi'nden bir komiser —sonradan sorgumu yaptı— ve bir de olaya sebep olan adaşım Komiser Saffet...

— Şimdi de İran'lılar mı?

— ......

— Burada da bağırsana mitinglerde, dergideki yazılarında bağırdığın gibi.

Bunları söyleyen Emniyet Müdür Muavini Yaşar Okçuoğlu.

— Niye küfrettin emniyet görevlisine?

— Ben, küfretmedim. Neden fotoğrafımı çektiğini sordum. Hem ben onu gerici bir gazetenin muhabiri sandım. Polis olduğunu bilseydim hiçbir şey söylemezdim. Yeterince fotoğrafım var sizde.

— Kim vardı yanında bu sana küfrederken?

— Kimse yoktu efendim... —Bana dön'iyor— Sen bana orada nasıl homoseksüel dedin?

— Ben, sana öyle birşey demedim.

— Dedin, dönüp giderken dedin.

— Götürün bunu.

Bir süre bekletip sorgu yapıyorlar. Ölmüş olan anamı, babamı, yaşamakta olan ağabeylerimi, halalarımı, dayımı, amcamı, hepsini sorup durdular. Sonra, ağabeylerimin mesleklerini sordular.

— Onlar iyi meslekler seçmişler, sen, neden böylesin?

— Anlamadım?

— Yani neden gazetecilik tahsili yapıyorsun, iktisat, hukuk filan okumadın?

İlkokul, ortaokul, lise dönemleri, yurt içi gezilen yerler, yurt dışı, hangi cemiyetlere üye olduğum falan hepsini öğrenmeğe çalıştılar. Samimi arkadaşlarımı ve partiye kayıtlı olup olmadığımı sordular.

Suçumun devlet memuruna görev başında hakaret olduğunu söyleyip sekiz satır da onunla ilgili sorgu yaptılar.

Ben, aslında bu yapılanların hakaret iddiasıyla ancak sorgudaki kadar, azıcık ilgisi olduğunu anladım. Asıl neden Şah'ı korumakla kendilelerini görevli sayan bazı polis görevlilerinin, İran'lı gençlerin bazı bağlarla olaylar yaratmasından korkmalarıydı. Olayı izlemeye gelen bir gazetecinin eski bir gençlik lideri olması onları sokaktan adam kaldıracak kadar telaşlandırmıştı. Gizli kapaklı bir takım ilişkiler arıyorlardı.»

Evet, «vazifeli memura hakaret etti» diye Arolat'ı Birinci Şube'nin dehşet verici koğuşlarına atacaklar, orada Osman Arolat'la ve ANT'la İran'lı öğrenciler arasında bir bağlantı kurmağa çalışacaklardı.

Polisin acemice oyunu, Arolat yargıç huzuruna çıkartıldığı zaman bütün çirkinliğiyle meydana çıkmıştır. Gerek hakaret gördüğünü iddia eden fotoğrafçı komiser Saffet Olgun, gerekse tanık olarak mahkemeye getirdiği Birinci Şube polisleri Nail Karaman ile Mustafa Bayındır ifadelerinde birbiriyle çelişmelere düşmüşlerdir. Öyle ki, davacı ve tanıkların ifadeleri sırasında düştükleri çelişmeler karşısında duruşmayı izleyen dinleyiciler yüksek sesle gülmekten kendilerini alamamış, bu yüzden yargıç dinleyicileri sükûnete davet etmek zorunda kalmıştır. Neticede, savcının ısrarla tevkif istemesine rağmen Nöbetçi Asliye Ceza Yargıcı, Arolat'ın serbest bırakılmasına ve duruşmanın savunma tanıklarının dinlenmesi için başka güne ertelenmesine karar vermiştir.

Başbakan'a açık mektup

Başbakan Demirel,

Son günlerde, yurt içindeki gezilerinizde yaptığınız konuşmaları hayretler içinde okuduk. Koskoca Türk Ulusunun Başbakanlığını yapan kimsenin, o koskoca Türk ulusu ile alay ettiğine dehşetle inandık.

Nasıl olur da : **«Biz ne devletin din üzerinde, ne de dinin Devlet üzerinde baskısını kabul etmiyoruz.»** dersiniz? Siz herşeyden önce LAİK bir devletin Başbakanısınız. LAİK devlette, dinin devlet üzerine baskısı söz konusu dahi olamaz. Olursa o devlet LAİK değildir. Devletin din üzerine baskısına gelince; LAİK devlette, dinin sınırları çizilmiştir. Yeri bellidir. Devletin ona «höt» demesine lüzum kalmamalıdır.

Siz bütün bunları ve LAİK bir devletin Başbakanı olduğunuzu unutuyorsunuz. Hatta LAİK kelimesini etmekten «Allahtan» korkar gibi korkuyorsunuz.

«Savunduğumuz ne festir, ne püskülldür, ne peçedir, ne de taaddüdü zevcattır.» diye haykırıyorsunuz. Püskülü bilmeyiz ama son yıllarda ATATÜRK Türkiyesinde, devrimlerden 40 küsur yıl sonra kara umacılar, çarşaflar içinde ortalığı sarmıştır. Türk kadın ve kızını kara çarşaflara sokup, onları kara örümcekler gibi gezdirten, karanlık beyinli, ATATÜRK Devrimleri düşmanlarının sayıları belki de yüzbinleri bulmaktadır.

Siz, ATATÜRK Devrimlerine inanmış, ATATÜRK Türkiyesinin Başbakanı olarak, bir kere olsun kara çarşaflı zavallı kadına : **«Türk kadını, ATATÜRK seni bu sefaletten kurtarmıştı. Neden şimdi gene insanlığa en büyük hakaret olan bu kılığa bürünüyorsun?»** diye sordunuz mu?

O zavallı Türk kadınını böyle insanlık dışı, kara umacı kılığında gezmiye zorlıyanların, ATATÜRK ve DEVRİMLER DÜŞMANLARI olduklarını nasıl inkâr edersiniz? Nasıl da Türkiye'yi saran kara umacılar dalgasını görmemezlikten gelirsiniz?

Diyorsunuz ki : **«Bugün gazete kapatmak ve hükümetin gazete toplatması mümkün değildir. Gazeteci istediğini yazar çizer.»** Bu sözlere hem Türk, hem, dünya kamuoyu kahkahalarla gülmektedir.

Gazete kapatmazsınız ama, gazetede çıkan yazısı yüzünden Şadi ALKILIÇ'a 6 sene hapis cezası verirsiniz. Gazete toplatmazsınız ama KİTAP toplatırsınız. Gazetelerin yurda sokulmasını yasaklarsınız. Bir kitap yazmak 7 yıl, bir konferans vermek 5 yıl hapse patlıyabilir.

Hele hele **«Hangi kanaate sahip olursa olsun bizim gibi düşünmiyenlerin de hürriyetlerinin müdafiiyiz.»** demeniz bizi şaşkına çevirdi... Şadi ALKILIÇ sizin gibi

Hårda domar mot turkar
Svenska protestaktioner

Den internationellt kände författaren Yasar Kemal har i dagarna fått en villkorlig dom på sex månader för vissa kritiska uttalanden. Nu väntar 43 rättegångar mot sju medarbetare i tidskriften ANT. Åklagaren kräver sammanlagt 256 år fängelse för dem: 74 år för den 40-årige utgivaren och 18 ½ för Kemal. De hårda straffkraven visar på en oroande tendens inom det turkiska rättsväsendet, anser makarna Günes och Barbro Karabuda. Från svenskt håll förbereds nu i direkt anslutning till domen mot Kemal en rad protestaktioner.

— Turkiet är känsligt för hur världen reagerar, säger Barbro Karabuda. Direkt i anslutning till Kemals villkorliga dom skall flera svenska protestskrivelser sändas till turkiska författarföreningen. Per Wästberg står bakom en aktion från Svenska pennklubben. Margareta Ekström bakom en annan från Sveriges författarförening och Hans Göran Franck bakom svenska Amnesty Internationals protest. Själv har jag tagit kontakt med Amnesty International i London. Kopior av alla breven går till turkiska inrikes- och justitieministrarna liksom till ambassadören i Stockholm.

— Det gäller att reagera så snabbt som möjligt. Skulle det komma fällande domar står man maktlös. Då kan inget ändras. En

Yasar Kemal

mängd rättegångar har öppnats. Hittills har domstolarna följt la-

några exempel. 60 procent analfabetism, 8 miljoner arbetslösa män, 12 miljoner bönder har i genomsnitt 400 lira i årsinkomst. Det gör drygt 200 kr. Men 600 godsägarfamiljer har i medeltal 300 000 lira om året.

Günes Karabuda säger: — I Istanbul bor 45 procent av invånarna i slumkvarter och lever under existensminimum. Av Turkiets 65 000 byar har 693 elektricitet och en knapp tredjedel har dricksvatten.

Barbro Karabuda: — Jag har mött en man som frågade om jag ville köpa hans ögon för han hade inget att äta. Den konstruktiva kritiken görs av socialistiska arbetarpartiet. Dit hör de intellektuella. Författare, journalister, lärare, konstnärer. Vänstergruppen bland universitetsungdomarna är en mycket stark grupp. Men regeringen främjar en högergrupp på universitetet. Ytterst få av de vänsterinriktade är kommunister. Partiet är f. ö. förbjudet.

Förutom i veckotidningen ANT kan oppositionen göra sig hörd i två dagstidningar. I en av dem klarar sig en oppositionsman relativt helskinnad med ironi som vapen. Om han skriver en historia om

● ANT aleyhine açılan dâvalarda istenen ceza miktarının 250 yılı bulması, yurt dışında da büyük tepki yaratmış, İsveç basınında bu konuda neşriyat yapılmıştır. Dagen Nyether Gazetesi ANT'la ilgili yayınında açılan dâvaların basın özgürlüğüne ağır bir darbe olduğunu belirtmekte ve Yaşar Kemal gibi dünya çapında bir Türk yazarının mahkûm edilmesini protesto etmektedir.

Ne yazık ki Bâbıâli'nin göbeğinde güpegündüz bir gazetecinin kaçırılması, siyasi polisin sonradan gazete yöneticilerine yaptığı baskı ve verdiği yanıltıcı bilgiler yüzünden devrimci geçinen basında dahi gereken önemle ele alınmamış ve bir kaç satırla geçiştirilmiştir.

Hafta başında Arolat görevi başına dönerken diğer ANT mensupları birer birer yargıç önüne çıkmağa başlamışlardır.

Salı günü 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde Doğan Özgüden, **«Oyun Açığa Çıktı»** başlıklı yazısında hükümete hakaret ettiği iddiasıyla ve 6 yıla kadar hapis talebiyle yargılanmıştır.

Daha önceki duruşmalarda Özgüden, Prof. Sulhi Dönmezer'in bilirkişi raporunu reddetmiş ve «**Kukla yöneticiler sıfatını Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ne yakıştırdığı için asıl Dönmezer'in sanık sandalyesine oturtulması gerekir**» demiş, yeni bir bilirkişi kurulu teşkilini isteyip istemediğimiz sorusuna da avukatımız Müşür Kaya Canpolat, **«Yazıda suç olmadığına o kadar eminiz ki, yeni bir bilirkişiye ihtiyaç olmadan da heyetinizin suçsuzluğumuza karar vereceğine inanıyoruz»** demişti. Bu duruşmada mütalaa bildirmesi gereken Cumhuriyet Savcısı Necdet Yalkut, yeni bir bilirkişi kurulu teşkil edilmeden mütalaa veremeyeceğini söylemiş, bunun üzerine duruşma cumartesi gününe ertelenmiştir. Cumartesi günü yeniden görülen duruşmada tafsilatını 3. sayfamızda okuyacağınız gibi mahkeme beraat kararı vermiştir.

Çarşamba günü Toplu Basın Mahkemesi'nde ANT'ın dört davasına birden bakılmıştır. **«Bu terör ergeç sizi kahredecektir»** başlıklı yazısından dolayı yargılanan Doğan Özgüden'in bu duruşmasında savcı mütalaasını bildirmiş ve 2 yıla kadar hapis istemiştir. Duruşma, Özgüden'in ve avukatı Canpolat'ın savunmalarını hazırlamaları için başka güne bırakılmıştır.

Mihri Belli'nin tutuklanması ve Şair Yalçın'a işten el çektirilmesi üzerine yazdığı yazıdan dolayı hakkında **«kesinleşmemiş mahkeme kararları üzerinde mütalaa yürütmek»** iddiasıyla açılan davada yine Doğan Özgüden'in Toplu Basın'da sorgusu yapılmıştır.

«At Yarışlarında Dönen Dolaplar» başlıklı yazıdan dolayı Doğan Özgüden aleyhine Türkiye Jokey Kulübü tarafından açılan hakaret davasında da avukatımız Canpolat, bu konuda Maliye ve Tarım Bakanlıkları **müfettişlerince** hazırlanmış raporların celbedilmesini istemiş, ancak Jokey Kulüp'ün avukatı Hüsamettin Cindoruk, **«ispat hakkı»** tanımadıklarını bildirmiştir. Davacının **«ispat hakkı»** tanımaktan kaçmasına rağmen, yazıya mesned olan gerçeklerin ortaya çıkmasını sağlamak için mahkeme müfettiş raporlarının celbedilmesine karar vermiştir.

Can Yücel'in **«Gelecek olsun»** başlıklı yazısında **«sınıfların tehlikeli surette kin ve adavete teşvik edildikleri»** iddiasıyla açılan davanın duruşmasında sonradan kurulan üç kişilik bilirkişi heyetinin yazıda suç olmadığını bildirmesine rağmen, Cumhuriyet Savcısı, Can Yücel'in ve o sayıdaki sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar'ın 2'şer yıla kadar hapisle cezalandırılması talebinde bulunmuştur.

● Altıncı Filo'nun İstanbul'a gelişi sırasında yazdığı **«Kavga Zamanıdır»** başlıklı yazıdan dolayı Doğan Özgüden ve sorumlu müdürümüz Alpay Kabacalı hakkında Cumhuriyet Savcılığı tarafından dava açılmıştır. **«Devlet kuvvetlerini tahkir etmek»** iddiasıyla 6'şar yıl hapisleri istenen iki arkadaşımız cuma günü İkinci Sorgu Yargıçlığı'nda ifade vermişlerdir.

Yine o sırada yazdığı **«Kanlı İktidarın Or'akları»** başlıklı yazıdan dolayı Yaşar Kemal ve sorumlu müdürümüz Alpay Kabacalı hakkında Cumhuriyet Savcılığı tarafından dava açılmıştır. **«Devlet kuvvetlerini tahkir etmek»** iddiasıyla 6'şar yıl hapisleri istenen Yaşar Kema' ve Kabacalı çarşamba günü Birinci Sorgu Yargıçlığı'nda sorguya çekilmişlerdir.

Bir süre önce dergimizde yayınlanan **«Mustafa Kemal'e İhanet»** başlıklı yazıdan dolayı sorumlu müdürümüz Alpay Kabacalı hakkında yeni bir soruşturma açılmıştır. Savcılık yazıda **«Cumhurbaşkanına hakaret edildiğini»** ileri sürmektedir. T.C. K.'nun 158. maddesine göre söz konusu ceza beş yıla kadar hapistir.

Ayrıca, Yaşar Kemal'in 94. sayımızda yayınlanan **«Kolay Olan»** başlıklı yazısı için de **«kesinleşmemiş mahkeme kararları hakkında mütalaa yürütmek»** gerekçesiyle Yaşar Kemal ile Alpay Kabacalı hakkında Savcılık bir soruşturma daha açmıştır.

Dergimizde yayınlanan yazılardan dolayı soruşturma ve davalar sürüp giderken, yayınladığımız kitaplar hakkında da birer birer dava açılmakta ve kitaplarımız toplatılmaktadır.

Geçen salı akşamı Birinci Şube polisleri ANT Yayınları'na gelerek Marksizmin Temel Kitabı adlı kitabımızı da toplamışlardır. Haziran ayında yayınlanmış bulunan Emile Burns'ün Marksizmin Temel Kitabı'nda **«komünizm propagandası»** yapıldığı iddia edilmektedir. İlk defa 1936 yılında Amerika'da yayınlanan kitap hakkındaki karar, İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nın talebi üzerine İstanbul 5. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından alınmıştır.

Öte yandan, Gün Yayınevi'nin hazırladığı **«Memo ile Zin»** adlı kitap, piyasaya sürülmeden matbaa ve mücellithaneden Birinci Şube memurları tarafından toplanmıştır. Onaltıncı Yüzyılda yaşamış halk şairlerinden Ahmet Hani'nin yazdığı ve Mehmet Emin Bozarslan'ın dilimize çevirdiği kitapta Leyla ile Mecnun efsanesini andıran bir aşk hikayesi yer almaktadır. Savcılık ise, eserde **«kürtçülük»** propagandası yapıldığını ileri sürerek toplatma kararı aldırmıştır. Kitabın iki yıl önce Bakanlar Kurulu kararıyla yasaklandığı öğrenilmiştir.

---

düşünmediği için 6 sene hapis yatacaktır. Doğan Özgüden'in sizin gibi düşünmediği için 74 yıl hapsi istenmektedir. Büyük yazar Yaşar Kemal'in sizin gibi düşünmediği için 18 yıl hapsi istenmektedir. İlhan Selçuk sizin gibi düşünmediği için mahkûm olmuştur. Sizin gibi düşünmediği için Aşık İhsani'nin dükkânını taşlıyanlara göz yumarsınız. Sizin gibi düşünmediği için öğretmenleri işlerinden atar, kara kışta sağa sola sürersiniz.

Durum böyleyken, **Hangi kanaate sahip olursa olsun, bizim gibi düşünmiyenlerin de hürriyetlerinin müdafiiyiz.»** demeniz Türk ulusu ile alay etmektir.

Bir Başbakanın, koskoca ulusla alay etmeğe hakkı yoktur. Protesto ediyorum.

Selma ASHWORTH

(Kardaş Derneği Başkanı)

UMUT YiYiCiLER

Çetin Altan son TİP kongresinin kapanışında, Divan Başkanı olarak, **Bu Kongre dünya sosyalizm tarihine armağan olmuştur. Hiç bir partide bu kadar seviyeli kongre yapılmamıştır,** diye kıvandıydı. Şimdi bu fikirde değil, iki gün önce **sosyalizm tarihine armağan** edecek kadar **seviyeli** bulduğu bir kongreyi kendi seviyesine yakıştıramıyor artık. Karışılmaz, bu da bir seviye meselesi tabiî... Ben haddimi bildiğimden, ne yermede, ne övmede bu kadar ileri gidecek değilim; değilim ama, ne yalan söyliyeyim, pek de başarılı değildi bu kongre... Bence, bir parti kongresinden murat, devrimci bir partiyse tabiî, yapısında belirli bir süre içinde yer alan gelişmeleri yansıtması, belirlemesi ve örgütünü ona göre yeniden biçimlendirmesidir. İtiraf edelim, bu işin üstesinden gelemedik. TİP, hep bildiğiniz gibi, Mehmet Ali Aybar'ın etrafında sendikacılarla aydınların toplaşmasından meydana gelmiş bir parti. O günden bu yana, kimi olumlu, kimi olumsuz, bir alay değişmeye uğradı. Aydınlar kesiminin, burda derinine girmek istemediğim nedenlerden ötürü ufalanmasına, güçsüzleşmesine karşılık, sendikacılar aralarındaki birliği korumayı bildiler; Öte yandan genel tabanın içinden yeni kesimler belirmeğe başladı; Gençlik kesimi, Şarklı kesimi sendikacı olmıyan işçi kesimi gibi... Bu yeni kesimler Üçüncü Kongrede ağırlıklarını duyurmak için, kimisi fevri ve çok sert bazı çıkışlar yapmaktan geri durmadılarsa da, ne Genel Merkez, ne de çeşitli kesimlerin sözcüleri, parti bünyesini oluşturan unsurlar arasında bir denge kurma, sorunları toplayıcı, toparlayıcı bir platform halinde ortaya koyma yetkinliğini gösteremedi, ya da bu olanağı bulamadı. Aydınlar arasındaki bölünme illetinin tepreşmesi, başlıca etken oldu bunda. Oysa aydın kesimi, aralarında anlaşarak öbür yeni kesimlerle bir söz birliğine varmış olsaydı, parti içinde sağ kanat sayılması gereken sendikacılar karşısında sağlam bir denge kurabilirdi. Aydın kesiminin Genel Merkezde ve Bilim Kurulunda yer alan hemen bütün sorumlu kadrosuyla ve son anda Mehmet Ali Aybar'ın karşısına gençliğin bir kısmı hariç öbür kesimlere seslenmeyen, daha çok kuramsal ve daha doğrusu **kurumsal** ve üstelik densizliğinden ve insafsızlığından ötürü kazanabileceği sempatiyi önceden yitirten ters bir muhalefetle çıkışı, bu gibi siyasal çatışmalarda elden kaçırılmaması gereken serinkanlılık ölçülerini altüst etti, hattâ Genel Başkanın da zaman zaman bu sınırın dışına kaçmasına yol açtı. Sonunda işi yeni bir halife aramağa vardıran bu muhalefet, aydın kesimini darmağın etti, yönetici kadrolar içindeki gücünü alabildiğine kısıtladı, öte yandan yeni yetişen kesimlerden bu kadrolara yeni unsurlar devşirmeği de bu patırtıda boşladığı için, parti bünyesindeki dengesizlik tehlikeli bir hal aldı. Oysa meşru muhalefet çerçevesi içinde kalan ve gerek denetleme organlarının işleyişinde, gerekse örgütleşmede görülen aksaklıkları ve ağırlığı ön plana alan bir direnme, parti birliğini bozmak şöyle dursun, bu aksaklıklardan şikayetçi öbür kesimleri de kendine bağlıyarak, hem sağlıklı bir çalışma atmosferinin kurulmasına yol açacak, hem de bu şikayetlere kulak verip, bunların giderilmesine dört elle sarılacağından zerre şüphemiz olmıyan Genel Başkanın etrafında parti bütünlüğünün pekiştirilmesine el verecekti.

Kongrenin bir ikinci ödevi ise, kendi bünyesi içindeki dengeyi sağlamaya çalışa dursun, yurt içi ve yurt dışındaki karşı kuvvetlerin durumlarını partinin ve yan kuvvetleri gücü muvacehesinde sağlam bir çözümlemeden geçirerek, önümüzdeki dönemde izliyeceği politikayı saptamaktı. Bu ödev de arada kaynadı. Ve en kötüsü, durmadan kişisel yönetimle suçlanan Genel Başkan bu konularda Kongre Üyelerinin eğilimlerini tartma fırsatı bulamadığı için bu önemli sorunların çözümünde güçsüz bir yönetici kadroyla yalnız başına bırakılmış oldu

Bunca yıkıntıya yol açan bu saray darbesinin saraydan kaçırılan kızı, Çetin Altan, bundan böyle hangi Bizans mizanseninde rol alacak olursa olsun, partimiz için büyük kayıp tabiî.

Ama sosyalizm böyle yıkıntıları ve depremleri atlata, atlata kurulacak. Çünkü sosyalizm, bazılarının kuracağı çadırın üzerine gökten şıp diye damlıyacak değildir. Onun için bizlere düşen, Genel Başkana ve yeni yönetici kadrolara destekleme ve denetleme bakımından canla başla yardım etmek ve aksak dönemi partiyi kötürüm kılmadan atlatmaktır. Sosyalist ahlakı, tabanı kurulmuş olan bu partinin tavanında beliren çatlağı bir an önce tamir için çaba göstermeği gerektirir, yoksa bir kenara çekilip yöneticilerin başarısızlığından küçük burjuva doyumluluklarını çıkarmak değil. Halkımızın umut bağladığı bu partinin başını yemeğe kalkanlar, yüzyıllardır horlanmış ezilmiş bu halkın umudunu yemenin ağır vebalinden kurtulamıyacaklardır. Onlara diyeceğimiz şu;

Ölen ölür, kalan sollar bizimdir.

Can YÜCEL

Mc Ghee'nin ziyareti, NATO toplantısı ve tehlikeli hafta!

DEMOKRASİ adına tehlikeli oyunlar oynanıyor Türkiye'de...

«Bolşevik İhtilali!» çığlıkları...

«Tehlikeli hafta!» manşetleri...

İnönü'nün kendinden menkul kerametleri...

Süleyman Bey'in «Türk siyasi hayatını çıkmaza sürüklemek isteyenler var» feryatları...

Brüksel'deki NATO toplantısı...

Ve Amerikan gezici elçisi Mc Ghee'nin Türkiye'ye olağanüstü ziyareti...

Ayrı ayrı ele alındığında pek anlam ifade etmeyen bütün bu olaylar ve çıkışlar, bir bütün olarak bakılınca, Türkiye'de demokrasi adına oynanan tehlikeli oyunları apaçık ortaya koymaktadır.

Oyunu tam olarak anlayabilmek için başlıca rolleri kimlerin paylaştığını öncelikle açıklamak lâzımdır: Bu tehlikeli oyunda bir cepheyi toplumcular, devrimci gençler işgal etmekte, karşı safta başta Amerika ve NATO olmak üzere Süleyman İktidarı, İnönü muhalefeti ve sağ kanat yer almaktadır.

Son yıllarda Türkiye'de bağımsızlık ve sosyalizm akımının güçlenmesi, gençlerin büyük çoğunlukla bu akımdan yana çıkması, şüphesiz Amerika ile onun dümensuyunda bulunan egemen sınıflar ve politikacılar için bir kâbus haline gelmiştir.

İnönü de bu kuvvetli akıma taze oylar kazanmak hesabıyla uzun süre kesin şekilde karşı çıkmamış, hattâ içinden gelmemekle beraber, zaman zaman bu akımı destekler görünmüştür.

Ne zaman ki Çekoslovakya Olayları patlak vermiş, batı haber ajanslarının ve radyolarının gayretiyle bütün dünyada, bu arada Türkiye'de Sovyet aleyhtarı bir hava yaratılmıştır, o andan itibaren Amerika ve Amerika'nın menfaat ortakları bu ortamdan yararlanmak, bağımsızlık ve sosyalizm akımlarını sindirmek için harekete geçmişlerdir.

Uluslararası arenada NATO'nun yeniden güçlendirilmesi yolunda yoğun temaslar yapılırken, Türkiye'de de sosyalist ve anti-emperyalist güçleri parçalamak, ezmek üzere tertipler hazırlanmağa başlamıştır.

Çekoslovakya Olayları'nın yanı sıra, bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de patlak veren gençlik hareketleri egemen sınıflar ve sağcı çevreler tarafından alabildiğine istismar edilmiş ve ta yaz başından beri «Kasımda Bolşevik İhtilali» teranesi tutturulmuştur. Sağcı gazetelerde devrimci öğrencilerin diğer ülkelerdeki gençlik hareketleriyle birlikte bir dış merkezden yönetildiği, kasım ayı gelip de üniversiteler açılınca öğrenci hareketi adı altında şiddet hareketlerine başvurulacağı ve bir Bolşevik İhtilali'nin garçekleştirileceği teması ısrarla işlenmiştir.

Ve nihayet kasım ayı gelmiştir.

Yine sağcı gazetelerde Bolşevik İhtilali için tarihler kesilmiştir: 11. ayın 11. gününün saat 11'i...

Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin yazdan kalma boykotu, Hava ve Deniz Harp Okulları'ndaki devrimci eylemler, bazı gençlik temsilcilerinin 10 Kasım dolayısıyla Samsun'dan Ankara'ya düzenledikleri **«Tam Bağımsız Türkiye ve Mustafa Kemal Yürüyüşü»** hep bu Bolşevik İhtilali'nin hazırlıkları olarak değerlendirilmiştir.

Bu değerlendirme içerisinde Başbakan Demirel de, CHP Lideri İnönü de gençlere ve devrimci genç subaylara karşı kesin vaziyet almışlardır.

«Türk siyasi hayatını çıkmaza sürüklemek isteyenler var» diyen Demirel birdenbire Atatürkçü kesilmiş, ordunun üst kademesiyle sarmaş dolaş olarak şunları söylemiştir:

«Türk Silahlı Kuvvetleri'ni şu veya bu şekilde, başka ölçüler içinde, başka hayaller içinde takdim etmek isteyenler olabilir. Bunlar bir takım bedbahtlardır. Devletin emniyeti bakımından Türk Silahlı Kuvvetleri'ni bir tehdit imiş gibi görmeye hiç kimsenin hakkı yoktur.»

Ve **«İkinci Kurtuluş Savaşı»** sloganı üzerinde de duran Demirel sormuştur:

«Memleketi kimden kurtaracaklardır, nasıl kurtaracaklardır, kiminle kurtaracaklardır?»

Demirel bütün konuşmalarında, ordunun kendisiyle beraber olduğunu belirtmiye özellikle dikkat etmiştir.

Ordu üst kademelerinin tutumu da, AP çevrelerinde bu kanıyı güçlendirecek şekilde olmuştur. NATO'yu eleştiren ve bağımsızlıktan, **«Halk Ordusu»** olmaktan, toplumculuktan söz eden genç subaylar durmadan sorguya çekilirken, Ankara'da Mustafa Kemal yürüyüşünü düzenleyen örgütlerden TMGT'nin İkinci Başkanı Taylan Benli, iki subay tarafından Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri'nin odasına götürülmüştür. Bu odadaki general, hiçbir giriş yapmaya lüzum görmeden:

«Ne yapmak istiyorsunuz?» diye sorup cevabı dinlemeye dahi lüzum görmeden ültimatomu vermiştir:

«Amerika'ya ve NATO'ya karşı en ufak bir hareketi tasvip etmiyoruz. Ellerinizde bu konuda tek döviz bulunmayacak!»

GEORGE MC GHEE
— Türkiye'nin başına çorap örüyor —

Bu sırada İnönü de sahneye çıkmıştır. Haziran'da **«Gençlik haklıdır!»** diyen İnönü boykotçu öğrencilere **«hasta!»** damgasını vurduktan sonra Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı İskender Odabaşıoğlu'na **«Marksistlerle işbirliği yapılmayacağından, Mustafa Kemal adının bazı gizli niyetlere âlet edildiğinden»** söz açarak Mustafa Kemal yürüyüşünden vazgeçilmesini telkin etmiştir. CHP Meclisi Üyesi Orhan Birgit'in Odabaşıoğlu'na tehdidi ise daha ilginçtir:

«Israr ederseniz, parti haysiyet divanına verilir, hattâ ihraç edilebilirsiniz.»

Aynı şekildeki tehditlerle Siyasal Bilgiler Fakültesi'ndeki boykot da, Ortanın Solu'na mensup öğrenciler vasıtasıyla kırdırılmış ve âsayiş(!) sağlanmıştır.

Gençlik hareketlerini kıran İnönü bu başarılarını CHP'li belediye başkanlarının toplantısında iftiharla belirterek:

«Son zamanlarda memleket içinde buhran havası yaratan hareketler karşısında en değerli ölçüsünde gerekeni yaptık» demiştir.

İnönü'nün konuşmaları iktidar çevrelerinde tasvip ve takdirle karşılanırken Genelkurmay Başkanı Tural da:

Şah'ın cinayetleri

1968 Yılının Mayıs ayında Birleşmiş Milletler **«İnsan Hakları Konferansı»** dünyanın bütün ülkelerinden gelen temsilcilerin katılmasıyla 25 milyon nüfusundan 24 milyonu aç İran'ın Tahran şehrinde toplandı. Ve bu yüce görüşmelerin üstünden daha iki ay geçmeden zelzele felaketine uğrayan İran halkına verilen en büyük lütuf, Şah'ın bir bakanının da söylediği gibi, halkın «Şah'ı ve Şahbanu'yu» görebilmesiydi.

Geçen yıldan bu yana İran'ı zelzeleden daha büyük bir çok olay sarsmaktadır. Bu sebepten Şah, İran Kürdistan'ında ve çeşitli üniversitelerde meydana gelen olaylarda çok sert tedbirler aldırtmakta, gizli mahkemelerde ölüm cezaları verilmesini sağlamaktadır.

Üniversitede meydana gelen olayların ilkinde, özel olarak yetiştirilen 300 jandarma komandosu, eşkiya oldukları gerekçesiyle beş öğrenciyi öldürerek cesetlerini sokaklarda sürüklemiş ve bu davranışın halka ibret olsun diye yapıldığı açıklanmıştır. Oysa, öldürülenlerden İsmail Şerifzade, Tahran Teknik Üniversitesinde öğrencidir ve diğer dört kişi de onun arkadaşlarıdır. Bu durum, olayın bir eşkiyalık değil, Şah'a karşı yapılan bir direniş hareketi olduğunu açık seçik ortaya koymaktadır. Bu gerçeğin bütün Kürdistan ve Fars eyaletlerine yayılması üzerine, doğması muhtemel olayları engellemek amacıyla bu eyaletlere 6 Bin jandarma komandosu gönderilmiştir.

Komandoların gelişinin ardından, önce altı kişi katledilmiş, daha sonra da gizli mahkemelere yeni kurbanların gönderildiği öğrenilmiştir.

Bu gelişmeler, bir süre sonra İranın çeşitli üniversitelerinde olaylara yol açmıştır. Geçen yıl Şah'a karşı geldiği için katledilen ünlü güreşçi Tahti'nin mezarına çelenk koyan 200 öğrenci tutuklanmış, bununla da yetinilmeyerek, bu öğrencilerin bütün öğrenim hakları ellerinden alınmış, öğrenim belgeleri iptal edilmiştir.

Şiraz'da ise, Pehlevi Üniversitesinin adını Hür Şiraz Üniversitesi olarak değiştirmek isteyen 56 öğrenci ve üç öğretim üyesi okuldan atılarak hapsedilmiştir. Üniversitenin adını değiştirmek isteyen öğrenciler, üniversiteden saray nüfuzunun kaldırılmasını da talebetmişlerdi.

Olaylar Tebriz Üniversitesi'nde de baş göstermiş, Şah rejimi aleyhinde propaganda yapan Cevat Sadir adlı öğrenci tutuklanmış, bu davranışı protesto için üniversite bahçesinde oturma grevi yapan 100 öğrenci polis baskınına uğrayarak yakalanmıştır. Ayrıca, Meşhedi Üniversitesi'nden dört, İsfahan Üniversitesi'nden de dört öğrenci, Şaha karşı geldikleri iddiasıyla üniversiteden kovularak zindana atılmışlardır.

Hapiste açlık grevi yaparak direnişlerine devam eden öğrencilerden bazılarının dişleri sökülmüş ve direniş bu şekilde önlenmeğe çalışılmıştır. Ayrıca işkenceyle konuşturulmak istenen öğrencilerin tırnakları sökülmüş ve kızgın saç üzerine oturtulmuşlardır.

Son bir ay içinde 17 devrimci genç bu şekilde işkenceye maruz bırakılmış ve bunlardan sekiz tanesi, hiçbir askeri suçları olmadığı halde, gizli askeri mahkemelerde ölüm cezasına çarptırılmıştır.

Bu olaylar üzerine, dünyanın çeşitli ülkelerinde okuyan İran'lı öğrenciler harekete geçerek öğrencilerin açık mahkemelerde yargılanması ve üniversitelerde öğrenci dernekleri kurulması yolunda çalışmalara başlamışlardır. Öğrenciler, bu hareketlerin, sarayın elinin üniversiteden çekilmesini ve polisin karargâhı durumunda olan üniversitelerin temizlenmesini sağlayacağı inancındadırlar. Böylece üniversitenin özerkliği için de bir adım atacaklarını sanmaktadırlar.

ŞAH VE FARAH DİBA
— 24 milyonun açlığı üstüne kurulan saltanat —

«**İşte devlet adamı, bravo!**» diyerek takdirlerini belirtmekten geri kalmamıştır.

Bütün bunların yanında, çeşitli alanlarda faaliyet gösteren dernek, fikir kulübü ve öğrenci kuruluşları hakkında hazırlanan ve **«aşırı akımlara ait faaliyetleri en ince detaylarına kadar tesbit ettiği»** ileri sürülen raporlar hükümete verilmiştir. Genelkurmay İstihbarat Teşkilatı ile Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) tarafından hazırlanan bu raporlar üzerine Başbakan, İçişleri Bakanı ve Adalet Bakanı ile görüşmeler yapılmış ve bu görüşmelerden sonra bir kaç örneğini 10 - 11. sayfamızda göreceğiniz gibi, baskılar artırılmıştır. Yine aynı günlerde yapılan Milli Güvenlik Kurulu toplantısında da bu raporlar üzerinde durulmuştur. Bu toplantıda yüksek komutanlar **«öğretim hayatının siyasi huzuru bozma e anarşiye sürükleme istidadı gösterdiğini»** belirterek iktidarın ve siyasi partilerin buna çare bulmasını istemişlerdir. Orduevi'nde ise 20 kadar yüksek rütbeli subayın daveti üzerine Demirel'le altı saat süren bir toplantı yapılmış, son olaylar enine boyuna tartışılmıştır.

Demirel'in Çankaya Köşkü'nü ziyaret ettiği günlerde sağcılar tarafından yayılan «11-11-11» söylentilerinin oldukça ciddiye alındığını, İstanbul, Ankara ve İzmir'de polislerin izinlerinin kaldırılıp polisin aralıksız 24 saat Sükan'dan gelecek emri beklediği de dikkatten kaçmamıştır.

Niçin olmuştur bütün bunlar?

Bunun cevabını, NATO Bakanlar Konseyi'nin Brüksel'de yaptığı toplantıya götürülen Türk tekliflerinde bulmak mümkündür. Genelkurmay Başkanı Cemal Tural'ın Amerika ziyaretinden hemen sonra yapılan toplantıya Çağlayangil, Sovyetler Birliği'nin Akdeniz'deki güçlerinin artması karşısında ortak bir NATO donanması kurulması, herhangi bir Sovyet saldırısı karşısında kendini daha iyi savunabilmesi için Türk Silahlı Kuvvetlerinin daha modern silahlarla donatılması, deniz kuvvetlerinin ağır savaş gemileri, hava kuvvetlerinin de uzun menzilli ve daha hızlı uçaklarla takviyesi, kara ordusundaki tankların yenilenmesi, nükleer savunma sisteminde NATO üyesi ülkelerin daha fazla sorumluluk alması tekliflerini götürmüştür.

Tarafsızlık yerine NATO'nun, dolayısıyla Amerika'nın uydusu olmakta direnen Süleyman İktidarı, bir noktada ikili oynamaktadır. Bir yandan Sovyetler Birliği ile ekonomik ilişkilerini geliştirmeye ve böylece ekonomik buhranı atlatmaya çalışırken, öte yandan da Sovyetler Birliği'nin karşısında bir askeri paktın en müfrit üyesi olmak için çırpınmaktadır. Bu gayretlerinde ordu yüksek komutanları ve ana muhalefet partisi liderleri de AP iktidarını desteklemektedir.

Nitekim Bakanlar Konseyi'nin Brüksel toplantısı da, iktidarın istekleri doğrultusunda kararla sona ermiştir. NATO'nun yeniden toparlanıp kuvvetlendirilmesi ve askeri tedbirlerin artırılması, Sovyetler Birliği'ne sert bir uyarıda bulunulması, Fransa dahil, bütün NATO üyeleri tarafından kabul edilmiştir.

Böylece Türkiye yeniden Amerika'nın ve NATO'nun tam kontrolu altına girmektedir. Vietnam'da cephe dışında yürütülen savaşın uygulayıcılarından Komer'in Amerikan Büyükelçisi olarak Türkiye'ye gönderilmesi bu kontrolun gerçekten tecrübeli ellere tevdi edildiğini göstermektedir.

NATO'nun yeniden güçlendirildiği, Türkiye'de sosyalist ve anti - emperyalist hareketlere karşı sindirme tedbirlerinin alındığı bir sırada Türkiye'ye bir de beklenmeyen konuk gelmiştir: George Mc Ghee...

Dean Rusk'ın Ortadoğu, Güney Asya ve Afrika Sorunları Yardımcısı Mc Ghee'nin Türkiyeyi ziyaretiyle ilgili özel USIS bülteninde, Türkiye'ye ilk Amerikan yardımını sokan ve 1951 - 53 yıllarında Amerika'nın Ankara Büyükelçisi olarak görev yapan Mc Ghee'nin gelişinin özel bir ziyaret olduğu ileri sürülmüştür.

Mc Ghee, bu özel(!) ziyareti sırasında Cumhurbaşkanı Sunay'ı, Başbakan Demirel'i, Dışişleri Bakanı Çağlayangil'i, Milli Savunma Bakanı Topaloğlu'nu ve CHP Lideri İnönü'yü ziyaret etmiş, işadamları ile görüşmüş, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bir geziye çıkmıştır. Haber Ajansı ise, Mc Ghee'nin, Amerika'ya döndükten sonra Türkiye ziyaretleri ile ilgili geniş bir rapor hazırlayarak Dışişleri Bakanlığı'na vereceğini bildirmiştir.

Bu ziyaretlerinde Mc Ghee'ye gerek Başbakan Demirel, gerekse İnönü tarafından **«Türkiyede sosyalist ve anti-emperyalist hareketin gelişmesine asla müsamaha gösterilmeyeceği, Amerika ve NATO aleyhtarı cereyanların önleneceği»** yolunda kesin garantiler verildiği söylenmektedir.

Böylece Amerika Türkiye'deki çıkarlarını, Demirel ile İnönü ise 1969 seçimlerinden sonra Amerikancı bir AP - CHP koalisyonunun kurulmasını garantilemişlerdir.

Son gelişmeler ve pazarlıklar, Türkiye'de sosyalist ve anti - emperyalist güçlerin zor günler arifesinde bulunduklarını göstermektedir. Bu güçlerin bir de kendi içlerinde birbirlerini yemeleri Amerika'nın da, Amerika'nın Türkiye'deki ortaklarının da ekmeğine yağ sürecektir.

Fransız kadını Kiesinger'i neden tokatladı ?

BEATE KLARSFELD
— Naziler tokatlanmalıdır —

KURT KİESİNGER — Yediği tokattan sonra gözünü uğuşturuyor

ALMAN asıllı ve şimdi Fransız tabiyetinde olan Beate Klarsfeld Berlin'deki Hristiyan Demokrat Partisi'nin toplantısında milyonlarca Alman televizyon seyircisinin gözleri önünde Başbakan Kiesinger'e bir tokat atmıştır. Hemen o gün suçüstü mahkemesinde yargılanan Klarsfeld bir yıl hapse mahkûm edilmiş, fakat henüz hakkında tevkif kararı verilmemiştir. Klarsfeld'in davasını sosyalistlerin avukatı Horst Mahler üzerine almıştır.

Aynı günün akşamı Berlin Üniversitesi'ndeki öğrenci toplantısında konuşan Klarsfeld şunları söylemiştir:

«Kiesinger'e tokat atmak için taa Paristen geliyorum. Çok sevinçliyim. Fakat mahkûm olduktan sonra bir yerine üç tokat atmadığıma çok pişmanım. Ümit ederim ki, Kiesinger'e bu tokattan sonra, herkes bir sene hapsi göze alır da, politik hayattaki bütün naziler tokatlanır.»

Eski bir nazi olan Kiesinger'in başbakan oluşu, Almanya içinde ve dışında çok tenkit edildi. Fakat «Springer» basın tröstü ve dışarıdaki emperyalist basın Kiesinger'in geçmişini örtbas etmek istedi.

Beate Klarsfeld'e göre ise, bir skandalla kamu oyunun dikkati 2.633.930 numaralı nazi Kiesinger'in geçmişine çekilebilirdi. Klarsfeld bunu başarmıştır. O gün bütün Alman gazeteleri olay ile ilgili manşetler atıp, Kiesinger'in nazi olduğunu açıklamak zorunda kaldılar. Mahkemede hakim dahi, Klarsfeld'in, Nazi Partisi (NSDAP) üyelerinden olan Kiesinger'i Alman başbakanlığına uygun görmemesi fikrini tasvip ettiğini söyledi.

Klarsfeld Kimdir?

Klarsfeld 8 Mayıs 1968'de Berlin Teknik Üniversitesinde anti demokratik «olağanüstü hal» kanunlarına karşı düzenlenen bir açık oturumda «niçin mücadele ediyorum» isimli konuşmasında şunları söylemişti:

«30 Eylül 1967'de, Fransız - Alman gençlik teşkilatının sekreterliğinden kovuldum. Çünkü Combat'ta nazi Kiesinger'i eleştiren yazılar yazmıştım. Ben 1945 yılından sonra nazizme karşı savaşması sebebiyle cezalandırılan ilk fransızım. Benim durumum, nazizmin bugün nasıl Fransız - Alman ve yarın Avrupa çapındaki teşkilatların idari kadrolarına sızdığını gösteren en açık bir örnektir. Gençlik teşkilatı, komisyona başvurmamı salık verdi. Komisyon iki hakimden kuruluydu. Hakimlerden biri Baden-Würtemberg eyaletinin yargıtay başkanı Dr. Walter Hailer idi. Bu Alman Hükümeti tarafından gösterilmişti. İkinci hakim Fransız Hükümeti tarafından... Eğer ben bu komisyona baş vursaydım, haklı olup olmadığıma Bay Hailer karar verecekti. Hailer ise eski bir nazi olup Kiesinger'le aynı günde, 1 Mayıs 1933'de Nazi Partisine girmiştir. Parti üye defter numarası 3.579.848'dir. Eski bir nazi böyle mesuliyetli bir vazifededir. Bu benim hakimimdi. Yarın sizin hakiminiz olabilir. Ben başka bir yol seçtim. Mecliste Kiesinger'in bir konuşmasını üç kere «Nazi Kiesinger, istifa et!» diye bağırarak kestim. Bundan sonra en kısa zamanda Kiesinger'e bir tokat atacağım.»

Beate Klarsfeld bu dileğini 7 Kasım 1963 - de yerine getirmiştir

Kiesinger Gerçeği

Beate Klarsfeld, daha önce de Kiesinger hakkında bir broşür yayınlayarak, onun Nazi Partisine nasıl girdiğini ve ne görevler aldığını açıklamıştır. Klarsfeld, broşüründe şöyle demektedir :

«Kiesinger 29 yaşında nazi partisine girdi. 1 Mayıs 1933'de 2.633.930 numaralı parti üye defterini aldı ve bunu hiçbir zaman geri vermedi. 1940 yılında devrin dış işleri bakanı Ribbentrop, Kiesinger'i dış işleri bakanlığının siyasi radyo bölümüne atadı. Burada onun görevi, nazi propagandasını Almanya içindeki ve işgal edilmiş bölgelerdeki radyolar vasıtasıyla dış ülkelere yaymak ve yabancı memleketlerin radyolarını nazi anlayışı içinde etkilemekti.

1941'de Kiesinger genel propaganda koordinasyon müdürü, oldu ve 1942 yılında «Beynelmilel ilişkiler için radyo istasyonları» müdürlüğüne de aldı.

Ve yine 1941 yılında Propaganda Bakanı Goebbels ile Dış İşler Bakanı Ribbentrop tarafından kurulan «Interradio Anonim Şirketi» yönetim kurulu üyeliğine getirildi. Bu radyonun kuruluşu ile Kiesinger 10 milyon marklık hisse senedi sahibi oldu. «Interradio»nun görevi, yabancı ülkelerde Hitler'in nazi harp propagandasını yapmak ve bir beşinci kol gibi çalışmaktı.

5 Kasım 1941 tarihli bir dokümanda şirketin amaçları şöyle saptanmaktadır : «Savaşı muzaffer olarak bitirdikten sonra, şimdilik harpte harcamakta olduğumuz enerjileri Almanya önderliğinde yeni bir Avrupa'nın yaratılması için kullanmalıyız. 10 yıllık siyasi ve kültürel çalışmalarla Almanya'nın ve nazizmin düşmanı ideolojiler ezilmelidir. Bunun için üçüncü imparatorluğun* yararına olarak yabancı memleketlerde Almanya'nın kontrolü altında bir radyo yayın ağı kurulmasını ön görüyoruz.»

Bir kuruluştan sonra Kiesinger'in durumu kuvvetlendi ve propaganda bakanı Goebbels ile Dış İşleri Bakanı Ribbentrop arasında «kilit kişi» haline geldi. Radyo istasyonlarının kuruluşuna uluslararası radyo ilişkilerine, umumi propagandaya ve sansür işlerine bakıyordu ve bu konularda tam yetkiye sahipti.

Nihayet 1943 yılında Kiesinger Dış İşleri Bakanlığının siyasi radyo bölümünün genel müdür muavini oldu.

Bütün bunlar, Kiesinger'in rolünün önemini gösterir. O, dünyanın dört bir tarafına yayılmış olan nazi radyo organizasyonunun candamarıydı.»

---

* Hitler idaresine nazilerin verdiği isim

ROBİNSON CRUSOE VE BURJUVAZİ

Murat BELGE

Çoğumuzun çocukken okuduğumuz ROBİNSON CRUSOE yeniden, Akşit Göktürk'ün güzel çevirisiyle yayımlandı. Kitabın çevirmenini de, klâsikleri güvenilir çevirilerle Türk okuruna sunmaya çalıştığı anlaşılan Kök Yayınlar'ı da kutlamak isterim.

Dünyanın ilk romanı diyebileceğimiz **Robinson Crusoe** bir bakıma talihsiz bir eserdir, çünkü yalnızca bir çocuk kitabı sayılmaktadır. Çocukların da okuması bir sakınca değil elbette ama, **Don Kişot** ve **Gülliver'in Seyahatleri** gibi o da aslında çocuklara değil büyüklere yazılmıştır ve içinde yer alan önemli sorunları ancak büyükler anlayabilirler. Ben de bu romanı on iki, on üç yaşlarımda okuyup sonra bir daha üzerinde düşünmemiştim. Ancak bu yakınlarda, İngiliz eleştirmeni Ian Watt'ın incelemesini okuduktan sonra, **Robinson Crusoe**'nun, o günlerde anlamama imkân olmayan, ama çağımızı çok yakından ilgilendiren özelliklerini fark edebildim ve yeni baştan kitaba sarıldım. Fazla uzun olmasa, Watt'ın yazısı çevrilebilirdi; biz şimdi özetiyle yetinelim.

Orta Çağ'da serpilmeye başlayan burjuvazi, Rönesans'da, Feodalizm'i yıkarak iktisadi altyapıya iyice hâkim olduktan sonra, kültürünü de kurmuş, ideologlarını yetiştirmişti. Bu sırada sanat alanında da sesini duyuran burjuvazi roman türünü yarattı. Dünyanın ilk romancısı diyebileceğimiz Daniel Defoe, on sekizinci yüzyılın tipik bir burjuvasıydı. Asıl adı Daniel Foe olduğu halde, her gerçek burjuva gibi, iktisadi ve politik alanlarda yıktığı aristokrasinin soyluluğunu gizlice kıskandığı için, Fransız aristokratlarına benzetip, Defoe yapmıştı adını. Politika kavgalarına, din tartışmalarına karıştı. İşine gelince döneklik etti. Yüzlerce eser yazdı. Oysa yazı hayatına geç başlamıştı. Tam çağının adamıydı. Onun için hemen her yazdığı tutuldu, romanları çok okundu.

Robinson Crusoe, bütün düşünceleri ve davranışlarıyla bir «burjuva»yı canlandırmaktadır.

Robinson Crusoe'ya Watt'ın önerdiği bakışla bakıldığında, burjuva sınıfının modern dünyaya getirdiği birçok tutum ve tavırların bu kitapta yer aldığı kolayca görünüyor. Crusoe'nun, Adada geçen hayatı boyunca,

Düşünceye gem...

Saragat, Nenni, Bertrand Russell, J. Ayer, M. Dobb, S. Ashworth ve daha kimler kimler ilgilenmedi Şadi Alkılıç dâvasıyla...

«**Türkiyenin Tek Kurtuluş Yolu : Sosyalizm**» adlı makale 12 Aralık 1962 günü yayımlanmıştı. O günden bugüne altı yıl bitiyor. O günlerde doğan çocuklardan çoğu ilkokula başladılar... Ana rahmine düşen tay, bugün azgın bir at olmuş kişnemekte, koşmakta... Ve o günden bu yana köprülerin altından nice sular aktı, akmakta... Bütün zorlamalara, barajlara karşın sosyal uyanış ırmağı da akıp gitmekte...

Ve bu altı yıl içinde Şadi Alkılıç tek bir yazısı yüzünden mahkûm oldu... Sonra beraat etti... Beraatından sonra İstanbul'daki işine verilmedi, Sıvas'ta bir memuriyete sürüldü.. Derken gene o tek bir yarışma yazısı yüzünden tekrar içeri attılar... Ve bir süre sonra gene o yazısında suç unsuru bulunmadığından beraat ettirildi. 24 yıllık devlet memurluğundan sonra bir süre işsiz kaldı... Derken Siirt Sağlık Müdürlüğünde kendine bir iş icat edildi. Doğuda da kalması sakıncalı görülmüş olacak ki bu kez tekrar İstanbul'da bir iş bulundu. Bu işine devam ederken Şadi Alkılıç, ta 1962 yılında yazdığı o ünlü makalesindei ötürü 1968 güzünde tekrar mahkûm ediliyor...

Yılan hikâyesine döndü Şadi Alkılıç olayı... Ortamına göre mahkûmiyet veya beraat... Sanki yaz-boz tahtası...

Anayasa mahkemesi Anayasanın sosyalizme açık olduğuna karar verir fakat bir vatandaş kalkar sosyalizmi savunursa tutuklanır... Yani düşünceye gem vurulur. Sonra da demokrasiden söz edilir.

Türkiye'deki bilimsizlik, sistemsizlik, tutarsızlık, kararsızlılık, düşünceye baskı, özgürlükten korku; Türkiye'yi Dünya'ya gülünç göstermektedir. Kanıtı işte : Şadi Alkılıç olayı... Ve bunun yanısıra bir sürü kanıtlar : Öğretmen kıyımı, savcı kıyımı, aydın kıyımı, öğrenci kıyımı... v.b.

Türkiye'de ne demokrasi kuralları kâğıt üstünde yaşantımıza girebilmiştir ve ne de 1961 Anayasası uygulanabilmiştir... Tümü de kâğıt üstünde, raflarda beklemektedir. Halk, demokrasiyi de, Anayasayı da günlük hayatında somut olarak tadamamaktadır. Belli çevreler yolları tıkamaktadır. Türk halkı hâlâ oyalanmakta. Bu oyalama ve oyunlar daha ne kadar sürecek bilinmez.

Bütün aydınlar, işçiler, işsizler, kıyılanlar kanuni yollardan hakkını alma savaşına elele, kolkola girmelidirler artık. Hem de durumu halka sürekli anlatarak, büyüyerek, bir çığ gibi...

Mehmet GEZER

İşçiye giden tiyatro...

HER akşam bir dolu tiyatro perdelerini açar durur... Alı al, moru mor ni... Beyoğlubeyler» alkış tutarlar... Çoğu kez kendi çirkinliklerine alkış tutarlar... Öyle gerektiği için alkış tutarlar... Garipsenesi, utanılası bir oyundur bu... Hasan Hüseyin'in dediğince:

«Bu ne çapraz gidiş hey Bekleroğlu
Uşak Matti seyretmez de Brecht'i
efendisi Puntilası seyreder...
...sesi ününden büyük Ruhi Su'yu
şu benim yürekleri çıra çakmak
tutuşanlarım
değil
İstanbul
sosyetesi
alkışlar...»

Halk yığınlarından kopuk, halkın sorunlarını fasit bir çember içinde, belirli bir sınıfın beğenisi açısından işlemek entellektüel kurnazlığı, kolaylığı aslında... Aslolan halka varmak... Özellikle tiyatro konusunda bu en zor, ama en etkili bir deneme türü...

Geçenlerde gazeteler, böylesi bir denemeye girişmiş bir tiyatro topluluğundan sözediyorlardı: Devrim İçin Hareket Tiyatrosu... Gecekondu semtlerinde, mahalle aralarında «Asma Köprü» oyununu parasız olarak halka sunuyorlardı... Büyük bir gürültü kopartan oyun, kısa zamanda köprünün çevre yollarının geçeceği yerlerde ön plana çıkmıştı... Olayın içinde, olayı yaşayan insanlarla birlikte olayı yaşatmak, eleştirmek... Seyirci-oyuncu ayrımını bir anda silmiş ve geniş bir kaynaşma düzeni kurulmuştu. Fakat egemen sınıf tedirgin olmuş, oyuncuların büyük kısmını mahkemeye çekmişlerdi...

Bununla beraber eylem devam ediyordu. Magirus Fabrikası'nda işçiler haklarını almak için GREV'e başlamışlardı. Tiyatro Anket Komisyonu grevcilerle konuşmalar yaparak sorunlarını yerinde saptadı. Ortaya ilginç şeyler çıkmıştı: Montaj Fabrikası'nın sahibi İzzet Ünver, Menderes'in terzisi iken bu duruma yükselmiş ne hikmetse... Aklı pek işlek olan bu zatın fabrikasında helaya ancak marka ile gidilebiliyor ve üç dakikadan fazla helada kalan işçi, bu özürünü (!) üç kez yaparsa, ömrü-billah bir daha helaya gidebilme özgürlüğünü yitiriyordu.

Isıtma tertibatı olmayan fabrikada işçiler +40 derecede, kışın —20 derecede çalışmak zorundaydılar. Terzi İzzet, iş kazasına uğrayan bir işçisini «Arabam kan olur» gerekçesiyle hususi otomobiline almak istemeyecek kadar para canlısıydı. İşte bu koşullar işçiyi greve götürmüştü en sonunda...

Devrim İçin Hareket Tiyatrosu, Magirus'un grevci işçilerine temsil veriyor.

Bütün bu ayrıntılar işlenerek ortaya, işçinin yaşantısından alınmış bir oyun çıktı... Ve Devrim İçin Hareket Tiyatrosu, geçenlerde Magirus Fabrikası'nın önünde grevci işçilere bu oyunu sundu. Yüzlerce işçi, sorunlarına çözümleyici bir yorum da getiren «GREV» oyununu büyük coşkuyla karşıladı. Bazıları heyecanlarını yenemeyerek oyuna katıldılar. Amaç da buydu zaten. Sahne ortadan silinmiş, bütün seyircileri içeren bir platform olmuştu...

tek başına olduğuna göre, burjuva tarzında bir üretim programı uyguladığı söylenemez. Ama tutumu ve zihniyeti burjuvazininkidir. Robinson Crusoe, bireyciliğin propagandasını yapar aslında. Ama bunu bir mit yaratarak yapar. Crusoe, Don Kişot veya Faust gibi bir arketiptir ve Batı kültürünün bir görünümünün en yetkin temsilcisidir. Serüveni, bireyin yüceltimidir. Tek başına bir adam, ıssız bir adada yirmi sekiz yıl kalarak adayı bir çiftlik gibi çekip çeviriyor, ve kendine yetiyor. Bu efsanenin gizli anlamları zamanın burjuvalarının romanı niçin öylesine zevkle okuduklarını açıklar. Gelgelelim, Defoe iki yerde bizi aldatmaktadır. Bir kere, Crusoe gibi ıssız adalara düşen insanların hiçbiri onun gibi dayanıklı çıkmamış, çoğu çıldırmıştır. Defoe burada psikolojik gerçekliğe sırt çevirmektedir. İkinci aldatma, Crusoe'nun başarısının, büyük ölçüde, gemiden taşıdığı araçlara bağlı olmasıdır. Yani adada egemen olmuştur ama, bunu bireysel çabasından çok kendinden önceki çağlardan miras kalan sermaye birikimine borçludur.

Defoe, birtakım gerçekleri böylece çiğnediği halde, dikkat edilmezse, romanda fazla gerçekdışı bir özellik bulunmaz. Bu onun, romancılarımızın da ders alması gereken, anlatım ustalığından ötürüdür. Somut ayrıntılara (teferruata) çok önem verir. Ayrıntılar öylesine gerçekçi, elle tutulur ve gündeliktir ki, bu ayrıntılara dayandırılan temayı da gerçek gibi yutarız. Yani şekil gerçekçiliğiyle, özdeki gerçekdışılığı örten bir tekniği bilinçsizce uygulamıştır Defoe. Gerçi bu öyle salık verilecek, dürüst bir yöntem gibi görünmüyor ama, çoğu romancımız, gerçek şeyleri anlatırken bile, somut ayrıntı kullanmayı düşünmediği için, yeterince inandırıcı olamıyor. Ama şimdi bu konunun sırası değil.

● Defoe'nun burjuva okurları, Crusoe'nun çok yanlılığına, hayran kalıp, ıssız adada hem kapitalist ve hem de patronsuz proleter olmanın düşünü kuruyorlardı...

Crusoe'nun hayatta bir tek ülküsü vardır : maddî kazanç sağlamak. Romanın her satırına sinmiştir bu özlem. Ama aslında özlem Crusoe'nun değil, Defoe'nundur. Onun için kahramanın bu özelliği doğrudan doğruya anlatılmıyor, eylemlerinde kendini belli ediyor.

Crusoe baba evini terk eder; para kazanmak için. Bu, tipik bir burjuva davranışıdır. İyi bir burjuva, aile gibi geleneksel bir kurumun boyunduruğuna girmemeliydi o zamanlar. Para kazanma isteğiyle aileye bağlılık arasında bir çatışma varsa, birincisi tercih edilmeliydi. Aynı şekilde Crusoe aşk konusunda da kafa yormaz. Çünkü kadın ticarî işleri arasında sadece bir ayak bağı olacaktır. Ancak iyice kazanıp işten el çektiği zaman evlenmeyi düşün'ir. Kadından söz ederken de göz önünde tuttuğu, güzellik gibi romantik şeyler değil, yararlılıktır.

Crusoe, gittiği her yeri sömürecek bir tiptir. Adanın estetik yanı onu hiç ilgilendirmez. Hemen iktisadî yatırımlar yapmaya başlar ve roman boyunca bununla uğraşır. Defter tutar; vicdanının bile defterini tutar. Zaten muhasebe ve kontrat burjuvazinin uygarlığa soktuğu kavramlardır. Crusoe da fırsat buldukça kontrat imzalar.

İnsanlar karşısında tutumu da, tipik bireyci burjuva tutumudur. Adada yalnızlıktan yakındığı olur. Ama bir arkadaş yada kadın aramaz. Bir köleci olsun ister. O zaman yatırımlarını köle emeğiyle verimlileştirme fırsatını bulacaktır çünkü. Sonunda özlemi gerçekleşir. Kurtardığı yerliye adını bile sormaz, kendi bir ad takar. İkinci ciltte, Cuma ölünce, onca sevgi gördüğü bu iyi insanı bir iki basmakalıp sözle anmak ona yeter. Adaya düşmeden önce de, kendini kurtaran köle çocuğu sonra satıvermiştir.

Bütün bu tutumlar, palazlanmakta olan burjuvayı göstermektedir. Crusoe emperyalizmin tohumlarını da içinde taşır. Netekim onun bütün yaptıkları, sonradan çok daha büyük ölçüde gelişerek dünya gerçekliği olacaktır. Robinson Crusoe çağdaşı burjuva okurlara, bir güzel düş daha sunmaktadır. Bu da, o sıralarda iyice hızlanan kaçınılmaz iş bölümünün bunaltmaya başlayan baskısından kurtulma düşüdür. İnsanlar gerçek edimli (actual) hayatlarında bir makinanın dişlisi gibi güdükleşirken, kendi ekmeğini pişiren, sal yapan, çobanlık, çiftçilik eden Crusoe'nun çok-yanlılığına da hayran kalıp, ıssız adada hem kapitalist hem de patronsuz proleter olmanın düşünü kuruyorlardı şüphesiz.

Bütün bunlar, bugünkü anlayışımızca hiç de insanî olmayan, düpedüz olumsuz nitelikler. Crusoe gibi bir insan nasıl hoşgörülür? Oysa gene de büyük roman Robinson Crusoe; Batı kültürünün kilometre taşlarından biri. Bu nasıl oluyor? Burjuvazinin devrimci çağında yazıldığı için, çağın olumlu, yapıcı değerlerini yansıtıyordu roman. Kokuşan aristokratik düzeni yıkan bu sınıf dünyayı ileriye götürüyordu. İleri gidişi gerçekleştiren tek sınıf o dönemde burjuvazi olduğu için, bütün insanlığın yapıcı enerjilerini de kendinde toplamıştı. Dolayısıyla, doğrudan doğruya burjuvaziye özgü bütün niteliklerine karşın, Crusoe, gene de, doğa karşısında bütün insan gücünü temsil eder. Tarih boyunca varolan insan gücünün, belli bir dönemde, belli bir toplum ideolojisinde somutlaşmış, cisimleşmiş yaratıcılığını temsil eder. Netekim üretimdeki büyük devrim de onun gibi insanların çabalarıyla gerçekleşmiştir. Çağımız için son derece önemli bir zihniyeti çok iyi verir. Robinson Crusoe bu özelliklerinden dolayı mutlaka okunmalıdır.

haftanın karikatürü

DÜŞÜNCEYE SAYGI

BİR TOPLUMUN GERÇEKÇİ OLABİLMESİ ANCAK KENDİ GERÇEKLERİNİ

Kemal Tahir'in kazandığı ödüller ve Doğu - Batı kavramlarında saptanma

Aclan SAYILGAN

Tökez havası

TAŞ

Çetin Altan

(AKŞAM - 19.11.1968)

BABIÂLİ'DE ENFLASYON

SON haftalarda yayın hayatına atılmaya başlayan yeni yeni gazetelerle Bâbıâli tam bir **«gazete enflasyonu»**na sürüklenmiştir.

Önceki hafta Bayar ve çevresindeki eski DP'lilerin tezgâhladıkları **«İRADE»** Gazetesi'nden sonra bu hafta salı gününden itibaren Hürriyet Holding'i tarafından **«GÜNAYDIN»** adlı yeni bir tiraj gazetesi yayınlanmağa başlanacaktır. Çok yakında da, ümmetçilerin haftalık yayın organlarından **«İTTİHAD»**ın günlük gazete olarak yayınlanması beklenmektedir.

Son Havadis'ten ayrılan Mümtaz Faik Fenik, Adviye Fenik ve Samet Ağaoğlu'nun daimi yazarlığını yaptıkları İRADE Gazetesi, bu imzalar dışında gazetecilik bakımından hiçbir yenilik getirmediği için halkoyunda hiç ilgi çekmemiş, en ateşli eski Demokratlar tarafından dahi pek benimsenmemiştir. İRADE, bizzat Bayar tarafından tesbit edilen politikasına göre partiler üstü bir tutum takınacaktır. Altıncı sayfamızda tafsilatlı olarak belirttiğimiz gibi İRADE'nin yayınlarıyla bu hafta toplanacak olan AP Büyük Kongresi'ne eski DP'lilerin siyasi haklarının iadesi yolunda telkinlerde bulunulmaktadır. Gazetenin Bayar'la ilgisi olduğunu belirtmek için Bayar'ın kızı Nilüfer Gürsoy da İRADE kadrosunda gösterilmiştir. İRADE'nin AP kitlesi üzerindeki etki gücü, AP Büyük Kongresi sonuçlarıyla belli olacaktır.

Hürriyet Holding'in bünyesinde en büyük hisselere sahip iki kardeş, Haldun Simavi ve Erol Simavi arasındaki kişisel bir rekabetin sonucu olduğu ileri sürülen GÜNAYDIN Gazetesi bizzat Haldun Simavi'nin yönetiminde ve Web-Ofset tesislerinde çıkartılacaktır. Hürriyet'ten daha başarılı bir gazete çıkartmak azminde olduğunu söyleyen Haldun Simavi gazetede fiilen herhangi bir sekreter gibi çalışmaktadır. Gazetenin ismi büyük reklam kampanyasıyla okurlar arasında açılan bir yarışma sonunda tesbit edilmiştir. Daha önce de bildirdiğimiz gibi GÜNAYDIN her gün birinci sayfasında bir olaya ağırlık verecek, iç sayfalarında resimli romanlar, tefrikalar yer alacak, iki sayfa spora tahsis edilecektir. Gazetenin en büyük iki kozu ise bir zamanlar SON'a büyük tiraj kazandırmış olan KİLLİNG isimli resimli roman ile Aziz Nesin'in imzasıdır. Haldun Simavi ilk etapta 300 Bin tiraj sağlayacağını hesaplamakta ve bilhassa Hürriyet, Milliyet, Tercüman ve Akşam'dan okuyucu çelebileceğini tahmin etmektedir. Ancak gazetenin fiyatının 35 Kuruş olarak tesbit edilmesi, diğer gazetelerle rekabet konusunda daha başlangıçta büyük dezavantaj teşkil etmektedir.

Haldun Simavi'nin bu girişimi karşısında Erol Simavi'nin yönetimindeki Hürriyet de birbiri ardına hamleler yapmakta ve tiraj kaptırmamak için gayret sarfetmektedir. Son olarak yayınladığı 7 Gün ilavesi ve **«elektronik çöpçatanlık»** servisi ile Hürriyet'in tirajı 900 bin'e yükselmiş olup 1 milyon tiraja ulaşmak için yeni yeni tedbirler düşünülmektedir.

GÜNAYDIN'ın çıkışı dolayısıyla okuyucu kaybetmek endişesi içinde bulunan Milliyet son olarak altı elemanını da kaybetmiştir. Uzun süreden beri Milliyet'in yazı işlerini yöneten Hasan Yılmaer, Ömer Sami Coşar, Nezih İzmirlioğulları, Dinçer Güner ve Nail Güreli Yeni İstanbul'a transfer etmiş, özellikle yaşlı okurlara hitab eden Refi Cevat Ulunay'ın ölümü de Milliyet için büyük kayıp olmuştur. Ancak Milliyet haftada üç ilave vererek ve Yeni Gazete'den transfer ettiği Kemal Bisalman'a fıkralar yazdırarak tirajını korumağa çalışmaktadır. Bütün sarsıntılara rağmen daha tutarlı bir yayınla Milliyet'in tirajını koruması mümkündür.

Akşam ise son zamanlarda büyük bir sarsıntı içindedir. Kumaş ve pardesü ticaretine, eğlence prodüktörlüğüne rağmen gazetenin fiili sahibi Malik Yolaç devamlı olarak parasızlıktan dem vurmakta, personelin ücretlerini vaktinde ödememektedir. Bu yüzden bir çok değerli elemanı son zamanlarda Akşam'dan ayrılmıştır. İlhami Soysal'ın da para meselesinden Malik Yolaç'la ihtilafa düştüğü ve sinirleri yatışsın diye Paris'e bir geziye gönderildiği bilinmektedir. Çetin Altan'ın sosyalist örgütü arkadan vuran yazıları Akşam'ı bugüne kadar ayakta tutan sol okurları da gazeteden uzaklaştırmaktadır. Hele hele **«komünizm düşmanlığı»** ticaretiyle tanınmış bir Aclan Sayılgan'ın son çatışmalar sırasında Çetin Altan ile aynı sayfada yanyana ispatı vücut eylemesi bardağı taşıran son damla olmuştur. Kumaş ticaretinden ve eğlence prodüktörlüğünden büyük paralar kazanan, Çetin Altan'ın tezgâhtarlığıyla sosyalist okurlardan abone paraları kesen, buna rağmen parasızlıktan dem vuran Malik Yolaç'a, Çetin Altan'ın son dönüşünden ve Aclan Sayılgan'a dahi Akşam'da yer verilmesinden sonra özel sektörce ve iktidarca yeni yeni imkânlar tanınması sürpriz olmayacaktır.

Yeni İstanbul Gazetesi ise **«Çılgınca»** diye nitelendirilen transferlerine devam etmektedir. Önce Cumhuriyet'ten iki yazı işleri müdürü transfer eden Yeni İstanbul, daha sonra Milliyet'ten de yazı işleri müdürü seviyesinde altı kişiyi daha yüksek ücretlerle kadrosuna almıştır. Bâbıâli'de dolaşan bir espiriye göre Yeni İstanbul'da hemen hemen her sütuna bir yazı işleri müdürü düşmektedir. Yeni İstanbul'un ayrıca Turhan Selçuk ve İlhan Selçuk'u transfer etmek için de büyük çabalar harcadığı, ancak müsbet sonuç alamadığı da söylenmektedir. **«Yeni İstanbul'da Buluşalım»** sloganıyla yapılan bütün bu yüksek transferlerden sonra Yeni İstanbul'un hiç de parlak olmayan ilan durumu ile bordroları nasıl ödeyeceği yada ödemekte olduğu merak konusudur.

Ümmetçi cephede ise Bugün Gazetesi'nin tirajı 70 bin'e dayanmış ve uzun süreden beri orada çakılıp kalmıştır. Cami kapılarında zorla yaptırılan abonelere ve ümmetçi tüccarlardan toplanan ilanlara rağmen parasızlıktan dem vuran Mehmet Şevket Eygi, bu arada Bâbıâlide Sabah Gazetesi'ni de satın alıvermiş, böylece Simavi'lerden sonra Bâbıâli'nin iki gazeteye sahip tek patronu olmuştur. Din ticaretinin bütün unsurlarını ustalıkla kullanan Mehmet Şevket Eygi'nin yakın hedefi çocuk ve kadın dergilerine de sahip olmaktır. Böylece bir **«ümmetçi yayınlar tröstü»** kurulmuş olacaktır. Bu tröstün dışında kalan tek ümmetçi yayın bugünlerde haftalıktan gündeliğe dönecek olan İttihad Gazetesi'dir.

Ulus'ta ise **«Ortanın Solu»** ekibinin genel yayın müdürlüğüne getirdiği Altan Öymen, geçen hafta bu görevden ayrılmak zorunda bırakılmıştır. Görünüşteki neden, Ulus'ta yayınlanan İnönü ile Nihat Erim'in birlikte fotoğrafının altına «Sanki festival var» lejantının konulmasıdır. Bu bir mürettip hatası olduğu için bir genel yayın müdürünün görevinden uzaklaştırılması için yeterli sebep değildir. Asıl neden, üst kademelerde son zamanlarda görülen **«soldan geriye dönüş»**ün Ulus'un yayınına da hakim kılınmak isteğidir.

Bütün bu kaynaşmalar Türk basınını hızla bir **«olmak yada olmamak»** noktasına sürüklemektedir. Okuyucu ve ilan miktarının sınırlı olduğu Türkiye'de sermayesi kuvvetli yada politikası tutarlı gazeteler dayanacak, diğer gazeteler ergeç tasfiye olacaktır.

Cinayet Belgesi

Şu anda önümde bir dergi var. Dergi muharrire hanımın senelerce evvele ait bir resmi ile bugünkü bir resmini ve bir de şiirini neşrediyor.

... Muharrire hemşiremizin aynı dergide neşredilen resimlerinden birisinde, arkadaşımız tesettüre riayetkâr bir kıyafette görülüyor; diğerinde ise başı açıktı.

... Arkadaşımızın başıaçık resmi de inkılâplar adına cinayetlerin işlendiği zamana tesadüf eder. Kimbilir belki on-onbeş sene evvele ait bir fotoğraf...

İSMAİL OĞUZ
(B. Sabah, 21 Kasım 968)

DEVLET ANA

... Toplumu bir nizama sokmak lazım. Bunun için yapılacak yayınlarla toplumun en az bedeni kadar ruhunun ve şuurunun eğitilmesini isterim...

Sonra bir bakarsınız üniversiteliler sokağa dökülürler. Gazetelerde hak, hukuktan bahsedilir. İşgalden bahsedilir. Ne işgali canım? Çok şükür memleketimiz 46 yıldır işgal görmedi.

Bizim ev gayri resmi bir devlet dairesidir. İşi olan her vatandaş saat 17 - 23 arasında Rumeli Caddesindeki apartmanıma gelerek dertlerini anlatırlar.

Cemal Tural'ın eşi SUNA TURAL
(Milliyet - 21 Kasım, 1968)

İhtilal kıran

Halbuki o günlerde Türkiye büyük bir buhran geçirmiştir. Buhran, Allah'ın lütfuyla atlatılmıştır. Tenkidden başka bir şey bilmeyen rahat kurbanlarının malumu olsun ki, kapımızı çalan kanlı ihtilalin önlenmesinde BUGÜN gazetesinin büyük rolü olmuştur. Bugün, komünist ihtilalcilere karşı, müslüman halkı uyandırmış, ona direnme şuuru aşılamış ve tarihi bir vazife ifa eylemiştir. Allah'a hamd ederiz.

M. ŞEVKET EYGİ
(Bugün, 21 Kasım 1968)

A N I ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdür: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: CAĞALOĞLU Başmusahip Sokak Tan Apt. 10/12 İSTANBUL ● Telefon: 27 81 09 ● Posta Kutusu 934 — SİRKECİ İSTANBUL ● Ankara temsilciliği: Tel. 13 40 20 ● Dizgi: SON SAAT. Baskı: VATAN MATBAASI ● Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM — Cağaloğlu - İstanbul. Tel: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE . Ankara Cad. 84 İSTANBUL. Tel: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 60 Lira. Altı Aylık 30 Lira. Üç Aylık 15 Lira. ● İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir. ● Tek sütun üzerine 5 santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir . . .